

Uchwała nr XXX / 333 / 17
Rady Gminy Suchy Las
z dnia 27 kwietnia 2017 r.
w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu
Rewitalizacji Gminy Suchy Las na lata 2017-2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777) na wniosek Wójta Gminy Suchy Las, Rada Gminy Suchy Las uchwala, co następuje:

§ 1.

Przystępuje się do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchy Las na lata 2017-2025 jako strategicznego narzędzia integrującego w sposób kompleksowy wszystkie elementy procesu rewitalizacji na terenie gminy Suchy Las.

§ 2.

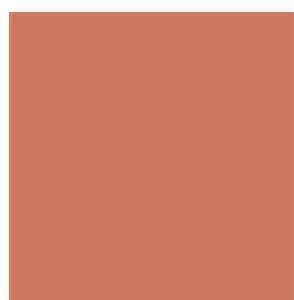
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suchy Las.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SUCHY LAS NA LATA 2017-2025

Gminny Program

Rewitalizacji

**- PROJEKT DO KONSULTACJI –
KWIECIEŃ 2017R.**

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w procesie rewitalizacji	5
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, w tym analiza negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych oraz analiza lokalnych potencjałów	10
4. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi.....	45
5. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	52
6. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk wraz z określeniem wskaźników rezultatu i produktu	56
7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	59
8. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań	63
9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji.....	67
10. Budżet gminnego programu rewitalizacji wraz z harmonogramem	68
11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	69
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko oraz uzgodnienia projektu Programu	70
13. Postanowienia końcowe – zmiany w innych uchwałach i dokumentach w wyniku wprowadzenia gminnego programu rewitalizacji.....	72
14. Załączniki	72

1. Wstęp

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie rewitalizacji jest ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), która określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz uznaje za zadanie własne gminy koordynowanie i realizację procesu rewitalizacji w zakresie właściwości gminy na podstawie programu rewitalizacji. Zgodnie z art. 2 ww. ustawy, rewitalizacja jest procesem obejmującym działania przestrzenne, gospodarcze i przede wszystkim społeczne. Istotnym jej elementem jest włączenie do działań mieszkańców oraz przedstawicieli lokalnych instytucji.

Podstawą do wszczęcia pracy w celu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Suchy Las na lata 2017-2025 było podjęcie przez Radę Gminy Suchy Las w dniu ..... 2017 roku uchwały Nr ..... w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchy Las na lata 2017 – 2025.¹ Uprzednio Rada uchwałą nr XXIX/327/17 z dnia 30 marca 2017 r. wyznaczyła obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Uchwałę podjęto na wniosek Wójta Gminy poprzedzony diagnozą Gminy wykonaną zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji. Niniejszy dokument dotyczy obszarów obejmujących części miejscowości Suchy Las, Złotniki, Biedrusko, Gołęczewo, Chłudowo. Stanowią one w Gminie Suchy Las ośrodki o szczególnej koncentracji problemów społecznych na poziomie Gminy i jednocześnie obszary skupiające problemy gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne. Wyznaczony obszar rewitalizacji został podzielony na podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic i stanowi łącznie 1 397,34 ha (12,04% powierzchni Gminy) zamieszkiwany przez 4874 osoby, co stanowi 29,98% ludności gminy Suchy Las. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostały wskazane w załącznikach do ww. uchwały. Wyznaczony w taki sposób obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji spełnia wymagania art. 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, tzn. jest nie większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkiwany przez nie więcej niż 30% ludności gminy. Dla obszaru rewitalizacji opracowany został Gminny Program Rewitalizacji gminy Suchy Las na lata 2017-2025.

Biorąc pod uwagę charakter dokumentu jakim jest Gminny program rewitalizacji, koniecznym było zapewnienie jego spójności i integralności z dokumentami wyższego rzędu. Tym samym też, ważnymi elementami źródłowymi była analiza wyników badań prowadzonych na potrzeby opracowania dokumentów strategicznych na poziomie Gminy Strategia Rozwoju Gminy Suchy Las oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Suchy Las. Wykorzystano również materiały diagnostyczne opracowane podczas pracy nad Strategią Rozwoju Gminy Suchy Las. Podstawą partycypacyjnych metod pracy były również zidentyfikowane najbardziej istotne oceny efektów i rezultatów osiągniętych w ramach realizacji interwencji publicznej w okresie programowania 2014-2020. Wpływ na zakres przedmiotowy Programu miały również uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, do których należą:

- cele rozwoju Województwa Wielkopolskiego określone w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, która stanowi najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji,

---

¹ Fragment zostanie uzupełniony po przyjęciu właściwej Uchwały rady Gminy Suchy Las

- cele rozwoju powiatu poznańskiego określone w Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego do 2030 roku, dokumencie określającym kreującym kierunki rozwoju powiatu i wyznaczającym jego cele do 2030 roku;
- potencjalny zakres wsparcia i środki UE w perspektywie 2014-2020 przeznaczone na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych określonych w Umowie Partnerstwa, oraz innych programów pomocowych takich jak PROW 2014-2020;
- potencjalny zakres wsparcia zewnętrznego przedsięwzięć rewitalizacyjnych dostępny ze środków publicznych i prywatnych.

W toku prac nad dokumentem, w tym na etapie diagnozy, uwzględniono przede wszystkim te cele działań rewitalizacji, które wpisują się w powyższe uwarunkowania. Dzięki temu zapewniono koncentrację Programu na celach i kierunkach działań, mających zagwarantowane współfinansowanie w głównej mierze ze środków UE w perspektywie 2014-2020.

Pewnym nowym w pracy nad Programem było zastosowanie triangulacji różnych narzędzi partycypacji społecznej. Triangulacja danych zastosowana w pracy nad Programem polegała na pozyskaniu i wykorzystaniu danych z różnych źródeł w celu jakim jest opracowanie Programu. Dzięki temu w sposób świadomy zminimalizowano ryzyko wpływu określonego kontekstu związanego z występowaniem użytych przez siebie danych. Ponadto wykorzystanie danych z różnych źródeł, daje możliwość większej obiektywizacji procesu badawczego, a także ustalenia relacji pomiędzy analizowanymi zjawiskami i ich uwarunkowaniami. W tak rozumianej pracy nad Programem obowiązywała generalna zasada dialogu: jednym z naczelnych jej zadań było doprowadzenie do tego, aby każda grupa, wyróżniona ze względu na swe roszczenia (wymagania), troski (oczekiwania), dążenia lub zasoby, mogła je wyrazić oraz skonfrontować z tym, jak swoje problemy postrzegają inne grupy. Realizacji takiego podejścia służyło zastosowanie odpowiedniego zestawu narzędzi, zawierającego metody i techniki pozwalające na konfrontację różnych opinii/stanowisk oraz na wypracowywanie konsensusu wokół konkluzji i kształtu Programu jeszcze przed ostatecznym sformułowaniem dokumentu GPR.

Kolejnym elementem Programu była realizacja działań wynikających z Programu związana z ich priorytetyzacją i identyfikacją przedsięwzięć koniecznych do realizacji. Istotnym jest tutaj ustanowienie przejrzystego systemu monitoringu skuteczności działań i elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany. W ramach systemu organizacji i wdrożenia Programu powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, który stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta.

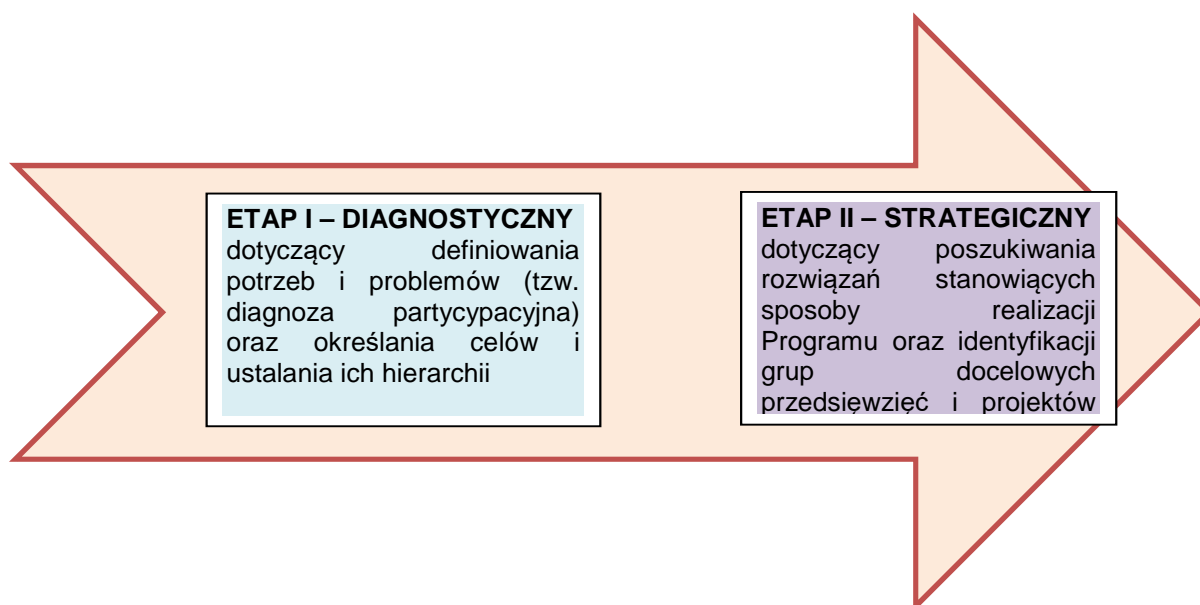
Opracowany Program stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, przy uwzględnieniu partycypacji społecznej w zaplanowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Umożliwi on również efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o finansowanie ze środków zewnętrznych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020.

2. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w procesie rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje zgodnie z art. 8 ust. 2, art 11 ust. 3 oraz art. 17 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacje społeczne.

Konsultacje z mieszkańcami miały charakter proaktywny. W ramach pracy nad Programem wykorzystano wiele narzędzi partycypacyjnych oraz metod gromadzenia i analizy danych od mieszkańców i grup docelowych projektów rewitalizacyjnych wskazanych w art. 6 ust 3 ustawy o rewitalizacji. Konsultacje odbyły się zgodnie z art. 6 ust. 2-9, art. 7 ust. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz art. 30 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Konsultacje społeczne wykonane zostały metodą badania w działaniu (*action research*) ukierunkowaną na poprawę jakości działania w obrębie badanej społeczności. Zastosowane zostały metody badawcze uznające kompetencje członków danej społeczności do zrozumienia swojej społeczności.

Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane były w celu aktywizacji i zaangażowania interesariuszy rewitalizacji na każdym z dwóch kluczowych etapów diagnostycznym i strategicznym:

Obydwa realizowane etapy obejmowały i były zgodne z *empowermentem* (wzmacnianiem), będącym przeciwieństwem bezsilności, jako procesem upodmiotowienia, podczas którego jednostki, grupy, organizacje i społeczności zwiększają/osiągają panowanie i kontrolę nad własnym życiem oraz stają się aktywnymi uczestnikami życia społecznego, podejmującymi działania zmierzające do poprawy sytuacji własnej, jak i całej wspólnoty.

W toku prac z udziałem społeczności lokalnej, w każdym z wyznaczonych podobszarów wykorzystano następujące narzędzia:

- badania kwestionariuszowe;
- wywiady pogłębione;
- wywiady grupowe;
- spacer studyjne.

Opis zrealizowanych działań partycypacyjnych na każdym z etapów prezentuje poniższa tabela:

Tabela: Partycypacyjne metody konsultacji wraz z najważniejszymi wnioskami

ETAP I – DIAGNOSTYCZNY dotyczący definiowania potrzeb i problemów (tzw. diagnoza partycypacyjna) oraz określania celów i ustalania ich hierarchii	<p>W dniu 06.02.2017r. w Obwieszczeniu Wójta Gminy wskazano termin konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Suchy Las. Konsultacje przeprowadzane były w dniach od 14.02.2017r. do 17.03.2017r. w formie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) badania interesariuszy poprzez publikację projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Suchy Las na stronie internetowej poświęconej procesowi rewitalizacji, tj. www.rewitalizacja.suchylas.pl oraz udostępnienie ww. projektu w siedzibie Urzędu Gminy Suchy Las, ul. Szkolna 13, 62-002 Suchy Las; 2) dialogu społecznego – ankiet, spotkań, warsztatów. Etap (tzw. partycypacyjnej diagnozy) zwieńczony został przyjęciem przez Radę Gminy uchwały nr XXIX/327/17 z dnia 30 marca 2017r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Suchy Las. Uchwała została podjęta na wniosek Wójta podparty diagnozą, o której mowa w art. 4 ust.1 pkt.1 po przyjęciu przez Radę raportu z przeprowadzonych w dniach od 14.02.2017r. do 17.03.2017r konsultacji społecznych. <p>Konsultacje z mieszkańcami na terenie Gminy Suchy Las realizowane w terminie od 14.02.2017 r. do 17.03.2017 r. miały charakter proaktywny. W ramach pracy nad Gminnym Programem Rewitalizacji wykorzystywanych jest wiele narzędzi partycypacyjnych oraz metod gromadzenia i analizy danych od mieszkańców i grup docelowych projektów rewitalizacyjnych.</p> <p>Konsultacje społeczne realizowane były zgodnie z art. 6 ust. 2-9, art. 7 ust. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.) oraz art. 30 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.</p> <p>Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane są w celu aktywizacji i zaangażowania interesariuszy rewitalizacji na każdym z poniższych etapów tworzenia Programu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) etap definiowania potrzeb i problemów (tzw. partycypacyjna diagnoza); 2) etap formułowania wskaźników realizacji Programu; <p>W dniu 06.02.2017r.w Obwieszczeniu Wójta Gminy Suchy Las wskazano termin konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i</p>
---	--

obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Suchy Las, tj. 14.02.2017 r. do 17.03.2017 r.

- CHLUDOWO 14.02.2017 r. godz. 17.00 – 19.00, siedziba Koła Gospodyń Wiejskich, ul. Szkolna 2.
- BIEDRUSKO 24.02.2017 r. godz. 17.00 – 19.00 Dom Osiedlowy ul. Zjednoczenia 4.
- SUCHY LAS 03.03.2017 r. godz. 17.00 – 19.00 gimnazjum, siedziba Klubu Seniora , ul. Poziomkowa 11.
- GOŁĘCZEWO 10.03.2017 r. godz. 17.00 – 19.00 świetlica wiejska, ul. Dworcowa 61 A.
- ZŁOTNIKI OSIEDLE 17.03.2017 r. godz. 17.00 – 19.00 świetlica, ul. Żukowa 14.

W dniu 06.02.2017r.w Obwieszczeniu Wójta Gminy wskazano termin konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Suchy Las. Konsultacje prowadzone były w dniach od 14.02.2017 r. do 17.03.2017 r. w formie spotkań warsztatowych.

W pierwszym etapie prac, w celu identyfikacji potrzeb i problemów społeczno-gospodarczych na terenie Gminy Suchy Las trwają spotkania konsultacyjne z przedstawicielami instytucji publicznych i społecznych w celu stworzenia spójnej wizji przyszłych pogłębionych badań diagnostycznych.

Badania z wykorzystaniem ankiet przeprowadzono w okresie 03.01.2017 – 26.01.2017 na terenie Gminy Suchy Las. Łącznie przeprowadzono 800 ankiet z mieszkańcami Gminy Suchy Las.

Konsultacje społeczne przeprowadzone we wskazanych miejscowościach tj. Chludowie, Biedrusku Suchym Lesie , Gołęczewie oraz Złotnikach – Osiedle w okresie nacechowane były bardzo dużą aktywnością mieszkańców, którzy chętnie wchodzili w dyskusje, dzielili się swoimi spostrzeżeniami jak i pomysłami. Każdy warsztat został przeprowadzony zgodnie ze wcześniej przyjętym schematem metodologicznym i obejmował taki sam układ we wszystkich 5 spotkaniach. Układ konsultacji społecznych jego forma jak i techniki miały na celu pozyskanie informacji do skonstruowania pogłębionej diagnozy społecznej w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych.

W procesie konsultacji społecznych pozyskane zostały wartościowe informacje dzięki wykorzystaniu techniki warsztatowej obejmującej pracę uczestników/mieszkańców w trzech obszarach:

- 1.Potencjały/zasoby obszaru rewitalizacji
- 2.problemy / deficyty obszaru rewitalizacji
- 3.pomysły i projekty na realizację w obszarze rewitalizacji

Podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami wykorzystane zostały następujące metody pracy jak: mini wykłady na temat procesu rewitalizacji, ćwiczenia, dyskusje, prace w grupach zadaniowych, burze mózgów, mapy myślowe.

Podczas spotkań z mieszkańcami zostały przeprowadzone

	<p>konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji na terenie gminy Suchy Las połączone z przeprowadzaniem diagnozy pogłębionej w związku z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Suchy Las, zgodnie z najnowszymi wymogami formalnymi.</p> <p>Badanie potrzeb mieszkańców wykazało, że respondenci wskazują przede wszystkim na trzy bariery rozwojowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) związane z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej; 2) związane z rynkiem pracy; 3) związane z poziomem rozwoju gospodarczego; <p>Badani dobrze oceniali współpracę z przedstawicielami władz lokalnych, wskazując na korzystanie z możliwości dofinansowania U. E. Postulowali jednocześnie o działania kompleksowe i strategiczne, a nie doraźne. Badani wskazywali na małe możliwości finansowe Urzędu Gminy w kontekście rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Szczególną trudnością jest wskazywany zły stan dróg, zbyt mała ilość infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, zły stan obiektów użyteczności publicznej brak modernizacji budynków użyteczności publicznej. Problemem są również zaniedbane przestrzenie publiczne i prywatne, nawet te położone w centrach miejscowości, zdegradowane zabytki straszące zarośniętym i zaśmieconym terenem wokół, które stają się miejscem spożywania alkoholu, brudne i zniszczone elewacje budynków, generalnie stan budynków publicznych i wielorodzinnych jest zły, pustostany, brak ładu przestrzennego, miejsc wypoczynku, skwerów – a przede wszystkim brak świadomości, że należy to zmienić. Badani wskazywali na konieczność zmiany wizerunku obszaru, który posiada ważne walory społeczne i turystyczne. Mieszkańcy wskazywali zabytkowe obiekty, które wymagają renowacji i które stanowią dla mieszkańców szczególne dziedzictwo społeczne.</p> <p>Badani wskazywali na ograniczone korzystanie z oferty kulturalnej, edukacyjnej i artystycznej, szczególnie w gminach wiejskich, pomimo, że gmina posiada duży potencjał zarówno dla rozwoju kultury jak i turystyki.</p> <p>Bardzo dobrym pomysłem działań promocyjnych są przedsięwzięcia społeczne, które mają na celu integrację społeczności lokalnej i tym samym rozbudzenie w mieszkańcach Gminy ochoty do działań społecznych i promocyjnych. Wskazywano na swojego rodzaju anomie społeczną, brak więzi społecznych i zniechęcenie wśród mieszkańców różnych grup wiekowych.</p> <p>Aby skutecznie dotrzeć z przekazem do tej ale też innych grup wiekowych postulowano wykorzystanie mediów społecznościowych.</p>
<p>ETAP II – STRATEGICZNY dotyczący poszukiwania rozwiązań stanowiących sposoby realizacji Programu oraz identyfikacji grup</p>	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wymienione w rozdziale 7 są wstępnymi propozycjami sygnalizowanymi przez mieszkańców w trakcie Etapu I – Diagnostycznego, w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Zostaną one zweryfikowane w trakcie Etapu II –</p>

Jak wynika z powyższych zapisów na każdym etapie tworzenia Programu korzystano z różnorodnych partycypacyjnych metod konsultacji nie tylko z potencjalnymi grupami docelowymi projektów rewitalizacyjnych, ale szeroko rozumianymi przedstawicielami społeczności lokalnych, w szczególności zaś mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Współpracę partycypacyjną z interesariuszami przewidziano również na etapie wdrożenia Programu. Gmina Suchy Las planuje także partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrażania Programu. Kluczowym narzędziem pracy z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji były warsztaty rewitalizacyjne, poniżej zaprezentowano dokumentację zdjęciową ze spotkań:

Gmina Suchy Las zakłada włączenie społeczności lokalnej na każdym etapie procesu rewitalizacji, a wypracowane w trakcie prowadzonych działań rewitalizacyjnych wzorcowe

² Ta część rozdziału, zostanie uzupełniona po zakończeniu wszystkich konsultacji prowadzonych w ramach Programu.

dokumenty, rozwiązania, rekomendacje, techniki oraz dobre praktyki w zakresie odnowy obszaru rewitalizowanego, które będą udostępniane wszystkim zainteresowanym podmiotom planującym i realizującym własne projekty rewitalizacyjne. W toku dialogu ze społecznością uzyskano obraz, który wskazuje, że główną barierą obszaru rewitalizacji jest ogólny stan degradacji przestrzennej, technicznej i funkcjonalnej, który hamuje zdolność samoorganizacji mieszkańców do rozwiązywania problemów społecznych. Istniejący potencjał kapitału ludzkiego ma charakter zrywu, który spotyka się z marazmem i niechęcią spowodowaną brakiem poczucia wspólnoty i więzi lokalnych. W wyniku spotkań uzyskano akces do wspólnego rozwiązywania problemów, w tym realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i prowadzenia wypracowanej działalności społecznej na obszarze.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, w tym analiza negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych oraz analiza lokalnych potencjałów

Gmina Suchy Las jest gminą wiejską, leżącą w środkowej części województwa wielkopolskiego, na północ od miasta Poznania – stolicy województwa. Administracyjnie gmina Suchy Las należy do powiatu poznańskiego. Razem z 21 jednostkami administracyjnymi położonymi wokół Poznania tworzy strefę podmiejską zwaną Poznańskim Obszarem Metropolitalnym.

Gmina Suchy Las graniczy:

- ✚ od południa – z miastem Poznań (Piątkowo, os. Marysieńki, Podolany, Strzeszyn, Strzeszynek i Psarskie); granicę stanowi tu miejscowość Suchy Las i część Złotnik,
- ✚ od zachodu - z gminą Rokietnica; granicę stanowią tu miejscowości: Złotniki, Gołęczewo i Zielątkowo,
- ✚ od północy - z miejską gminą Oborniki Wlkp.; miejscowościami granicznymi są tutaj Chludowo i Zielątkowo,
- ✚ od północnego wschodu - z gminą Murowana Goślina,
- ✚ od wschodu - z gminą Czerwonak; granicę stanowi tu rzeka Warta.

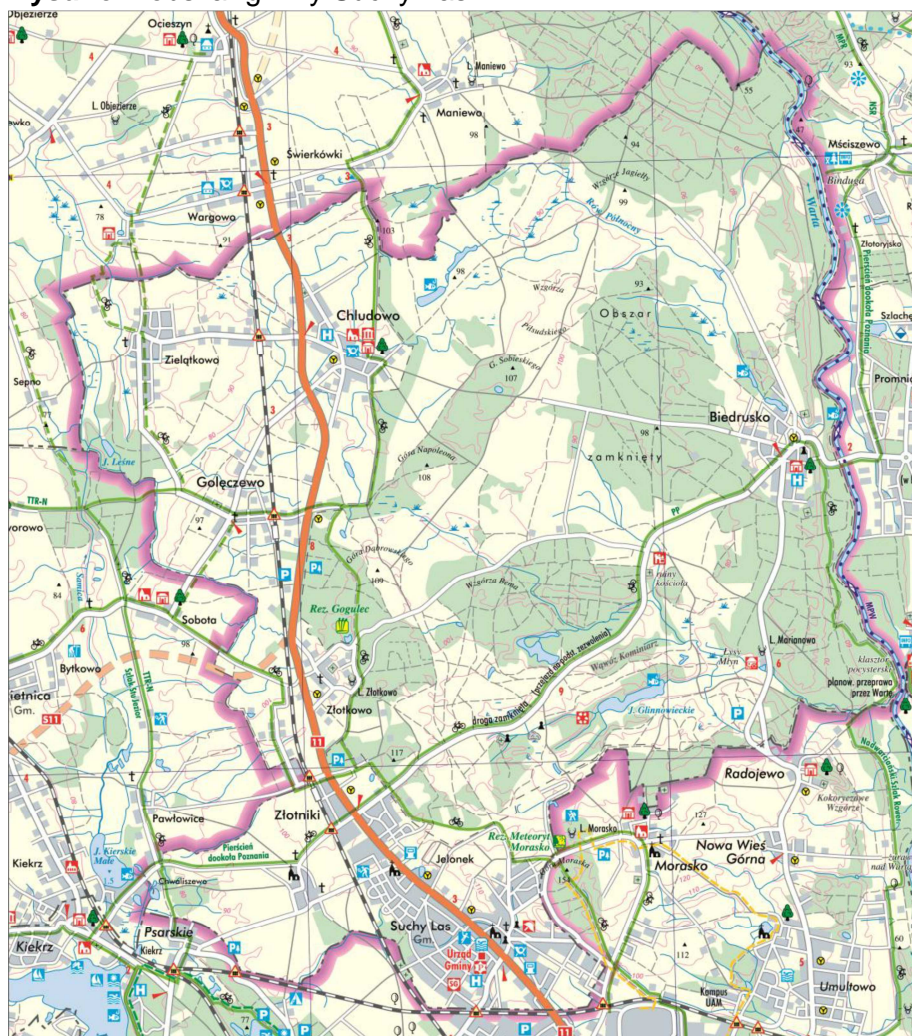
Gmina Suchy Las zajmuje powierzchnię 11 605 ha, co stanowi 6,1% powierzchni powiatu poznańskiego oraz 1,4% powierzchni województwa wielkopolskiego. Suchy Las wyróżnia się na tle innych gmin powiatu poznańskiego, jak również gmin całej Polski nietypowym wewnętrznym podziałem administracyjnym. W skład gminy wchodzi osiem miejscowości: Biedrusko, Chludowo, Gołęczewo, Suchy Las, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki i Jelonek. Rada Gminy swoimi uchwałami powołała jedenaście jednostek pomocniczych – sześć sołectw i pięć osiedli. Złotniki zostały podzielone na trzy jednostki pomocnicze: Złotniki-Osiedle, Złotniki-Wieś oraz Osiedle Grzybowe. Do osiedli zaliczono: Suchy Las, Suchy Las – Wschód, Biedrusko, Złotniki-Osiedle i Osiedle Grzybowe. W skład sołectw zaliczono: Chludowo, Gołęczewo, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki - Wieś i Jelonek. Ośrodkiem gminnym jest miejscowość Suchy Las. Gminę wyróżnia również położony na jej terenie poligon, wliczany w granice ewidencyjne miejscowości Biedrusko, zajmujący ok. 60% powierzchni całej gminy. Poligon jest wyjątkowo malowniczym obszarem, o niesłychanie

ciekawej faunie i florze, a ze względu na bliskość Poznania pełni funkcję „zielonych płuc miasta”.

Tabela: Struktura administracyjno-terytorialna gminy Suchy Las

Miejscowość	Jednostka pomocnicza	Sołectwo	Osiedle	Powierzchnia (w ha)
Biedrusko	Biedrusko		X	7 579,49
Chłudowo	Chłudowo	X		923,60
Goleńczewo	Goleńczewo	X		531,01
Suchy Las	Suchy Las		X	642,01
	Suchy Las - Wschód		X	
Zielątkowo	Zielątkowo	X		612,68
Złotkowo	Złotkowo	X		302,29
Złotniki	Złotniki Wieś	X		954,33
	Osiedle Grzybowe		X	
	Złotniki Osiedle		X	
Jelonek	Jelonek	X		60,11
Gmina Suchy Las				11 605,52

Rysunek: obszar gminy Suchy Las

Jednostki pomocnicze gminy Suchy Las

Gmina Suchy Las podzielona jest na jednaście jednostek pomocniczych:

- ✚ osiedla: Suchy Las, Suchy Las – Wschód, Biedrusko, Złotniki – Osiedle, Osiedle Grzybowe,
- ✚ sołectwa: Chludowo, Golęczewo, Zielątkowo, Złotkowo, Złotniki – Wieś, Jelonek.

Suchy Las

Suchy Las jest osiedlem znajdującym się na południu gminy, bezpośrednio graniczącym z miastem Poznań. To sąsiedztwo nadaje osiedlu typowo podmiejski charakter. Suchy Las, jeszcze w latach 60-tych zamieszkiwany był głównie przez ludność rolniczą.

Powierzchnia Suchego Lasu wynosi 642,01 ha. Obecnie jest to obszar objęty systematyczną migracją mieszkańców Poznania. Powstają tu liczne, osiedla domów jednorodzinnych (o wysokim standardzie), osiedla domów wielorodzinnych. Intensywnie rozwija się budownictwo indywidualne.

Migracja mieszkańców Poznań - Suchy Las jest bardzo dynamiczna, zlokalizowana w bliskim otoczeniu miasta. Przekłada się to na znaczną różnicę cen nieruchomości i gruntów budowlanych pomiędzy aglomeracją miejską, a obszarami podmiejskimi.

Suchy Las to nowoczesne, prężnie rozwijające się osiedle, które czerpiąc korzyści z bliskości dużego miasta, nie przestaje utrzymywać swego specyficznego charakteru. Funkcjonują tu wszystkie niezbędne placówki użyteczności publicznej: ośrodki zdrowia, szkoła podstawowa, gimnazjum, przedszkola publiczne i prywatne, apteki, banki, Park Wodny Octopus, hala sportowo - widowiskowa Gminnego Ośrodka Sportu, ośrodek kultury, centrum handlowe. Osiedle wyposażone jest w znacznej części we wszystkie urządzenia infrastruktury technicznej, a władze gminy konsekwentnie uzupełniają uzbrojenie kolejnych terenów.

Suchy Las – Wschód

Osiedle Suchy Las – Wschód obejmuje obszar miejscowości Suchy Las, położony na wschód od ulicy Obornickiej. Osiedle powołane zostało Uchwałą nr XXX/291/13 Rady Gminy Suchy Las z dnia 31 stycznia 2013 r. Na terenie jednostki pomocniczej znajduje się min. kościół, remiza strażacka, pomnik komandora maltańskiego Michała Stanisława Dąbrowskiego, działa tu również centrum handlowe Nowy Rynek.

Biedrusko

Osiedle Biedrusko zlokalizowane jest w północno – wschodniej części gminy Suchy Las, przy szosie z Poznania do Murowanej Gośliny i Wągrowca. Wraz z przylegającym do niego poligonem, znajduje się na terenie kompleksu leśnego o powierzchni 7 579 ha.

Na rozciągającym się od stron północnej, południowej i zachodniej poligonie wojskowym funkcjonuje Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych. Poligon ten spełnia aktualnie funkcje szkoleniowe.

Do końca lat 80-tych Biedrusko było „terenem zamkniętym”. Obecnie dojazd do tej miejscowości od strony zachodniej jest nadal utrudniony. Obowiązuje tu regulamin korzystania z drogi ul. Łagiewnickiej przez rowerzystów w dni wolne od pracy (w pozostałe dni poligon jest terenem zamkniętym).

Biedrusko ma charakter osiedla wysoce zurbanizowanego, z dominującą funkcją mieszkaniową.

Chludowo

Chludowo to miejscowość o powierzchni 923,60 ha, położona w północnej części gminy Suchy Las, przy drodze krajowej nr 11 z Poznania do Obornik i Piły.

Po wojnie było wsią nastawioną na produkcję rolniczą i ośrodkiem misyjnym księży werbistów, co trwa do dnia dzisiejszego. Najważniejszym zabytkiem Chludowa jest piękny, modrzewiowy kościół p.w. Wszystkich Świętych, wzniesiony z inicjatywy zakonu Cysterek z Owińsk.

Na terenie wsi znajduje się filia biblioteki gminnej, a od roku 1934 swą siedzibę ma Zgromadzenie Księża Werbistów. W zabytkowym parku, w budynkach Zgromadzenia znajduje się Muzeum Etnograficzno - Misyjne.

Golęczewo

Golęczewo jest położone w zachodniej części gminy Suchy Las, na zachód od drogi krajowej nr 11 i linii kolejowej z Poznania do Obornik. Jego powierzchnia wynosi 531,01 ha. W pobliżu miejscowości znajdują się malownicze tereny doliny rzeki Samicy Kierskiej. Są one interesujące pod względem przyrodniczym, zachęcają do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Ponadto w miejscowości znajduje się duża ilość obiektów zabytkowych, będących pod opieką Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Golęczewo jest wsią typowo rolniczą, z mocno rozwiniętym sadownictwem i ogrodnictwem. Na jego terenie osiedla się coraz więcej ludzi. Posiada tereny pod budownictwo jednorodzinne, wyposażone w urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju mieszkalnictwa.

Zielątkowo

Zielątkowo jest niewielką wsią (o powierzchni 612,68 ha), położoną w północno – zachodniej części gminy. Szczególną uwagę zwraca bliskość malowniczej doliny rzeki Samicy Kierskiej, co stanowi atrakcję turystyczną dla cyklistów i amatorów pieszych wycieczek. Obecnie Zielątkowo jest wsią rolniczą, ale cecha ta stopniowo zanika. Osiedla się tu coraz więcej ludzi nie zajmujących się rolnictwem, szukających spokoju, ciszy i bliskości przyrody.

Złotkowo

Złotkowo jest niewielką wsią, położoną w zachodniej części gminy, przy szlaku krajowym nr 11 z Poznania do Obornik. Powierzchnia wsi wynosi 302,29 ha. W 1910 r. w pobliżu Złotkowa, w bezodpływowym oczku wodnym odkryto jedyne w Wielkopolsce stanowisko strzelby przekopowej (ryby z rodziny karpowatych). W 2001 r. utworzony został Torfowiskowy Rezerwat Przyrody Gogulec.

Obecnie, z racji położenia przy drodze krajowej nr 11, Złotkowo coraz bardziej traci dawny – rolniczy charakter, stając się terenem atrakcyjnym dla podmiotów gospodarczych.

W miejscowości Złotkowo powstał węzeł komunikacyjny Zachodniej Obwodnicy Poznania. Budowa obwodnicy na odcinku Głuchowo – Złotkowo ma stanowić fragment dwujezdniowej drogi ekspresowej S11, łączącej Poznań z Koszalinem oraz drogi ekspresowej S-5, łączącej Poznań z Wrocławiem. W Głuchowie S11 łączy się z autostradą A2.

Złotniki

Złotniki składają się z trzech jednostek pomocniczych o łącznej powierzchni 954,33 ha. Są to: Złotniki Wieś, Osiedle Grzybowe i Złotniki Osiedle.

Osiedle Grzybowe – jego budowa rozpoczęła się w 1996 r. na części gruntów należących wcześniej do Akademii Rolniczej w Poznaniu. Zabudowę osiedla tworzą domy jednorodzinne, szeregowe i czterorodzinne. Osiedle posiada własny rynek, sklepy i sieć dróg wewnętrznych.

Złotniki Osiedle – jest położone po obu stronach drogi krajowej nr 11 z Poznania do Obornik. Obok zabudowy mieszkalnej, jest to miejsce dużej aktywności podmiotów gospodarczych. Funkcjonuje filia biblioteki gminnej i pracownia ceramiczna.

Złotniki Wieś – miejscowość położona w południowo zachodniej części gminy. W starej części, typowo wiejskiej, zachował się zabytkowy budynek dawnej szkoły z 1885 r. W tej części znajduje się Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, który prowadzi gospodarstwo rolne na obszarze ok. 600 ha, zajmując się uprawami polowymi oraz hodowlą.

Jelonek

Jelonek to dawna osada. Uchwałą nr XXVII/251/12 Rady Gminy Suchy Las z dnia 25 października 2012 r. powołano nową jednostkę pomocniczą – sołectwo Jelonek. Wcześniej miejscowość była częścią Złotnik Osiedla.

Obecnie Jelonek, leżący przy drodze krajowej nr 11 jest ceniony przez inwestorów głównie z powodu korzystnej lokalizacji do prowadzenia działalności gospodarczej. Obok zabudowy mieszkalnej znajdują się na jego terenie liczne zakłady handlowe, usługowe i produkcyjne.

Zagospodarowanie przestrzenne gminy Suchy Las

Gmina Suchy Las leży w strefie intensywnych procesów urbanizacyjnych oraz w paśmie dynamicznego rozwoju społeczno - gospodarczego. Powyższa sytuacja wynika przede wszystkim z bliskości aglomeracji poznańskiej i rozwoju układu drogowego, co stwarza dogodne warunki dla inwestorów.

Podstawę kształtowania struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Suchy Las stanowi poziom rozwoju infrastruktury gminy oraz istniejące i potencjalne uwarunkowania przyrodnicze, ekologiczne, demograficzne, techniczne i komunikacyjne. W szczególności na strukturę przestrzenną wpływa uzbrojenie terenu, które warunkuje procesy urbanizacyjne. Istotną rolę w tych procesach odgrywa obecność gminy Suchy Las w aglomeracji poznańskiej.

Strukturę przestrzenną obszaru gminy kształtuje także występowanie terenów zamkniętych stanowiących poligon wojskowy oraz położenie gminy w ciągu drogi krajowej nr 11. Dodatkowo na strukturę przestrzenną mają wpływ obszary prawnie chronione, które jednak w znacznej części pokrywają się z terenami zamkniętymi.

W przypadku struktury inwestycyjnej w gminie Suchy Las jednoznacznie można stwierdzić, iż do najbardziej rozwiniętych inwestycyjnie obszarów należy Suchy Las. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne dla mieszkańców gminy, ale również usługi o charakterze ponadlokalnym. Pozostałe tereny, oprócz zabudowy mieszkaniowej, posiadają również funkcje usługowe. Większość rozbudowanych terenów zlokalizowanych jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej oraz dróg powiatowych. Zabudowa rozwija się w sposób regulowany i harmonijny. Niestety zauważalne jest zjawisko

lokalizowania rozproszonej zabudowy, która często nie jest wyposażona w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Na terenie gminy znacznie ograniczono powstawanie rozproszonej zabudowy, m.in. poprzez uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy ukształtowały się następujące strefy funkcjonalne:

1. strefa zurbanizowana

Strefa zurbanizowana w południowej części gminy jest predysponowana do kontynuacji intensywnego wielofunkcyjnego rozwoju. W strefie tej możliwy jest dalszy zrównoważony rozwój działalności gospodarczych o charakterze niekonfliktowym w formie małych i średnich zakładów działalności gospodarczej – o lokalizacji rozproszonej oraz częściowo związanej z zabudową mieszkaniową oraz o lokalizacji skoncentrowanej.

Strefa zurbanizowana wykształciła się również w Biedrusku. Stanowi ona tereny osiedleńcze, z charakterystyczną zabudową mieszkaniową, wielorodzinną, średnio wysoką, obiektami i placówkami usługowymi oraz podmiotami działalności gospodarczej o rozproszonej lub skoncentrowanej lokalizacji. Dominującą funkcję na tym obszarze stanowi funkcja mieszkaniowo - usługowa.

W bezpośrednim sąsiedztwie Osiedla Grzybowego w Złotnikach znajdują się 44 ha terenów inwestycyjnych, należących do Nickel Technology Park Poznań (NTPP). Jest to pierwszy w Polsce niepubliczny park technologiczny, ośrodek łączący w sobie wyzwania związane z realizacją obiektów specjalistycznych i dedykowanych oraz kompetencje w zakresie transferu wiedzy do biznesu oraz business development. Około 23 tys. m² powierzchni Parku stanowią wysokiej klasy budynki biurowe oraz hale magazynowe. Działalność NTPP ukierunkowana jest przede wszystkim na aktywne wspieranie rozwoju branży biotechnologicznej oraz szeroko rozumianego sektora IT.

- *strefa osadnicza* – stanowi tereny zainwestowane o funkcjach mieszkaniowo – usługowo - produkcyjnych oraz tereny urządzeń infrastruktury technicznej i komunalnej. Zlokalizowana jest przede wszystkim w otoczeniu drogi krajowej nr 11 oraz dróg powiatowych i gminnych. Strefa osadnicza gminy obejmuje również tereny istniejącego i projektowanego zainwestowania osiedleńczego wsi Gołęczewa, Zielątkowa i Chłudowa. Predyspozycje przestrzenne tych jednostek oraz zachodzące przemiany urbanizacyjne na ich terenie ukierunkowują dalszy ich rozwój.
- *strefa działalności gospodarczej* - obejmuje tereny położone w środkowej i północnej części gminy pomiędzy drogą krajową K-11, a torem kolejowym Poznań - Piła, w kierunku na północ i południe od węzła „Złotkowo”. Zachodzące procesy inwestycyjne wskazują na rozwój działalności gospodarczej z ukierunkowaniem na obsługę ruchu i podróży przy drodze krajowej. Tereny te, ze względu na uwarunkowania przestrzenne predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczych – małych i średnich firm produkcyjno - usługowych, charakteryzujących się wysoką techniką i postępem technologicznym.

2. strefa rolnicza, w tym:

- strefa tradycyjnej produkcji rolnej, strefa rolnictwa doświadczalnego i nauki – strefa ta zajmuje północną część gminy, fragmentarycznie areal w środkowej części oraz znaczny areal w południowo - zachodniej części gminy. Strefa w północnej części gminy charakteryzuje się użytkami rolnymi o wysokiej bonitacji gleb oraz gospodarką indywidualną o charakterze rozdrobnionym. W południowo - zachodniej części gminy występuje rolnictwo o charakterze doświadczalno - naukowym. Kierunek specjalistyczny produkcji rozwija się w oparciu o areal rolny wysokiej kultury, kadry

naukowe i techniczne Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Cała strefa rolnicza gminy ulega systematycznemu zmniejszeniu na skutek zachodzących intensywnych procesów urbanizacyjnych.

- tereny zamknięte – obszar wojskowy Biedrusko.

Infrastruktura techniczna gminy Suchy Las

Układ drogowy

Sieć drogową na terenie gminy Suchy Las administrowana jest przez trzy zarządy: Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Powiatowych oraz Gminę Suchy Las. Przez gminę przebiegają: droga krajowa, drogi powiatowe i gminne.

Uwarunkowania komunikacyjne gminy Suchy Las wyróżniają się rozbudowanym systemem drogowym. Układ dróg umożliwia dogodne połączenie wewnętrzne i zewnętrzne. Do układu nadrzędnego łączącego obszar gminy z systemem drogowym kraju należy zaliczyć drogę krajową nr 11. W układzie podstawowym obsługującym gminy powiatu poznańskiego, znajdują się drogi powiatowe. Z kolei układ uzupełniający tworzą drogi gminne, pełniące funkcje dojazdowe do jednostek i poszczególnych nieruchomości.

Główną oś komunikacyjną gminy Suchy Las stanowi droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Piła – Oborniki – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Bytom. Droga ta pełni rolę korytarza transportowego o znaczeniu międzyregionalnym, co jednocześnie wpływa na rozwój gospodarczy gminy. Na terenie gminy Suchy Las droga posiada przekrój jednojezdniowy, a jej parametry odpowiadają klasie technicznej GP.

Przez obszar gminy Suchy Las przebiega 7 dróg powiatowych o łącznej długości 23,2 km, administrowanych przez Zarząd Dróg Powiatowych. Drogi powiatowe stanowią ważny łącznik pomiędzy poszczególnymi gminami, ale również mają istotne znaczenie przy obsłudze terenów zlokalizowanych w granicach gminy.

Komunikacja autobusowa

Na terenie gminy Suchy Las za świadczenie usług w zakresie komunikacji autobusowej odpowiada Zakład Komunikacji Publicznej – jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której 100% udziałów posiada gmina Suchy Las.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega jedna linia kolejowa nr 354 pierwszorzędowa o państwowym znaczeniu relacji Poznań – Piła. Pociągi tej linii zatrzymują się w granicach administracyjnych gminy w Złotnikach, Gołęczewie i Chłudowie, obsługujące tereny znajdujące się w najbliższym położeniu. Ponadto wzdłuż południowej granicy gminy przebiega linia magistralna – północna łącznica kolejowa.

Komunikacja lotnicza

Osiedle Suchy Las leży w strefie oddziaływania Portu Lotniczego Poznań – Ławica oraz 31. Bazy Lotnictwa Taktycznego Poznań – Krzesiny. Odległość stolicy gminy od Portu Lotniczego Poznań Ławica wynosi 13 km.

Sieć wodociągowa

Wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy Suchy Las wyposażone są w wodociągi. Suchy Las zaopatrywany jest z Poznańskiego Systemu Wodociągowego oraz poprzez ujęcia wody w Chłudowie, Zielątkowie i Biedrusku.

Na terenie gminy Suchy Las działają trzy stacje wodociągowe:

- *Stacja wodociągowa w Zielątkowie* zaopatruje w wodę wsie Zielątkowo i Gołęczewo. Ujęcie zlokalizowane jest w Zielątkowie na działce 163/2 należącej do Urzędu Gminy Suchy Las. Ujęcie pod względem morfologii położone jest w dolinie Samicy Kierskiej. Dla ujęcia ustanowiono strefę ochronną (teren ochrony bezpośredniej i pośredniej). Aktualnie składa się ono z dwóch studni głębinowych ujmujących czwartorzędową warstwę wodonośną.
- *Stacja wodociągowa w Chłudowie* zrealizowana została na potrzeby tej wsi. Występuje tam dwu-stopniowana baza studni wglębnej o zasobach 24 m³/h. Przeprowadzona przez hydrogeologów szczegółowa analiza budowy geologicznej ujęcia wykazała, że wielkość jest zawyżona i w rzeczywistości kształtuje się na poziomie 11-14 m³/h. Nie widzi się możliwości rozbudowy ujęcia. Sieć wodociągowa Chłudowa połączona jest z siecią wodociągową Zielątkowa i tworzy zamknięty pierścień. Wodociągi te mogą ze sobą współpracować. Stacja wodociągowa została zaprojektowana i wykonana na wydajność 24 m³/h i jest wykorzystywana w ok. 60% swych możliwości.
- *Stacja wodociągowa w Biedrusku* zaopatruje w wodę mieszkańców i koszary. Jest to ujęcie wody zlokalizowane w północno-zachodniej części Biedruska przy ulicy Zjednoczenia. Ujęcie posiada zasoby eksploatacyjne równe 100,0 m³/h.

Tabela: Zbiorcze zestawienie danych w zakresie sieci wodociągowej

Nazwa	długość czynnej sieci rozdzielczej				przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania				ludność korzystająca z sieci wodociągowej			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[km]	[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Suchy Las	96,3	96,9	98,9	136,2	3 048	3 126	3 384	3 480	14 092	14 597	15 330	15 865

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Sieć kanalizacyjna

W kanalizację sanitarną wyposażone są miejscowości Suchy Las, Złotniki, Złotkowo, Chłudowo, Biedrusko, Jelonek. W trakcie realizacji jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Suchym Lesie, Złotkowie, Chłudowie i Gołęczewie. Jednostkami bez kanalizacji nadal pozostaje Zielątkowo oraz część Gołęczewa.

Ścieki sanitarne z miejscowości Suchy Las, Złotniki i Złotkowo odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej miasta Poznania, do Centralnej Oczyszczalni Ścieków poprzez kolektory podolański, złotnicki, sucholeski, a z miejscowości Biedrusko – do oczyszczalni ścieków w Szlachęcinie, w gminie Czerwonak. Ścieki z Chłudowa, a docelowo również z Gołęczewa i Zielątkowa, odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Chłudowie.

W gminnej ewidencji zarejestrowanych jest ok. 50 oczyszczalni przydomowych.

Tabela: Zbiorcze zestawienie danych w zakresie kanalizacji sanitarnej

Nazwa	długość czynnej sieci kanalizacyjnej				przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania				ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[km]	[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]

Suchy Las	43,0	46,7	46,8	83,7	2 362	2 490	2 520	2 982	9 310	9 924	10 437	12 292
-----------	------	------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	--------

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Tabela: Korzystający z instalacji w % ogółem ludności w Gminie

Nazwa	ogółem											
	wodociąg				kanalizacja				gaz			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Suchy Las	96,9	95,7	96,0	-	64,0	65,1	65,3	-	71,0	72,5	72,3	-

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków usytuowane na terenie gminy Suchy Las eksploatowane są przez spółkę AQUANET.

Kanalizacja deszczowa

Sieć kanalizacji deszczowej obecnie istnieje w Suchym Lesie, Złotnikach, Złotkowie, Jelonku. Na terenie gminy Suchy Las znajdują się zbiorniki retencyjne w Suchym Lesie i Złotnikach.

Sieć gazowa

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia średnicy Dn 350 mm – obwodnica miasta Poznania. Na terenie gminy w miejscowości Złotniki istnieje stacja redukcyjno - pomiarowa pierwszego stopnia o przepustowości Q=12.000 m³/h. Łączna długość sieci niskiego i średniego ciśnienia wynosi 95 610 m.

Sieć gazownicza w gminie jest własnością Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Eksploatacją i dystrybucją gazu zajmuje się PSG Sp. z o.o. Odbiorcy w gminie Suchy Las są zasilani gazem ziemnym Gz-50.

Do wszystkich miejscowości na terenie gminy doprowadzona jest gazowa sieć dystrybucyjna.

Tabela: Zbiorcze zestawienie w zakresie sieci gazowej

Nazwa	długość czynnej sieci ogółem w m				czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[m]	[m]	[m]	[m]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Suchy Las	111 276	116 452	122 877	125 022	2 600	2 886	3 137	3 328

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Nazwa	czynne przyłącza do budynków mieszkalnych				ludność korzystająca z sieci gazowej			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Suchy Las	-	-	-	3 169	10 324	11 065	11 543	11 887

Bank Danych Lokalnych

Rurociąg naftowy

W południowej części gminy, na jej granicy z miastem Poznań, przebiegają dwa rurociągi dalekosiężne wysokiego ciśnienia o średnicach DN 520 i DN 820 oraz kabel światłowodowy. Ułożone są one poza obszarami zabudowanymi. Dla sieci przesyłowych

dalekosiężnych: rurociągów naftowych i kabla światłowodowego występują strefy bezpieczeństwa zgodnie z obowiązującymi przepisami. Oba w/w rurociągi przesyłowe dalekosiężne podlegają Przedsiębiorstwu Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” w Płocku.

Telekomunikacja. Sieć światłowodowa

Gmina Suchy Las obsługiwana jest przez sieci telekomunikacyjne, głównie Orange, Netia. Ponadto cały obszar w pełni pokrywają swym zasięgiem operatorzy telefonii komórkowej: Plus, T - Mobile, Orange oraz Play.

Na terenie gminy Suchy Las została ułożona kanalizacja teletechniczna, wyposażona w infrastrukturę teletechniczną (światłowód).

Podstawą funkcjonowania tej sieci jest tzw. szkielet światłowodowy. Sieć gwarantuje możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu, telewizji i telefonu. Jednostką odpowiedzialną za zrealizowanie ww. inwestycji oraz administrowanie siecią jest GCI Sp. z o.o.

Na koniec 2012 roku wybudowano ok. 12 km czynnej sieci teletechnicznej, 2 km przyłączy do gospodarstw domowych oraz 1 km kanalizacji teletechnicznej. Od początku założeniem dotyczącym sieci teletechnicznej był jej etapowy rozwój. Obecnie do sieci światłowodowej podłączonych jest około 650 gospodarstw, natomiast podłączonych gospodarstw w technologii radiowej jest ok. 100. Gmina Suchy Las dysponuje kanalizacją teletechniczną o długości 80,00 km.

Dalsza rozbudowa sieci realizowana będzie zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową przy okazji realizacji inwestycji drogowych. W związku z tym realizacja przyłączy do klientów końcowych będzie systematycznie powiększała długość czynnej sieci światłowodowej.

Gmina Suchy Las leży na trasie przebiegu linii radiowej Poznań (Piątkowo) – Szamotuły – Szczecin. Wokół linii wyznaczono pas ochronny o szerokości 100 m (po 50 m w każdą stronę) ograniczający wysokość zabudowy. Pas ten ma na celu zapewnienie nie zakłóconej pracy linii radiowej. Rozmieszczenie w/w linii radiowej nie wiąże się z zagrożeniem dla mieszkańców gminy czy środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami gminę Suchy Las obsługuje Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchym Lesie.

Odpady komunalne zmieszane z terenu gminy wywożone są na instalację termicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Poznaniu. Odpady zielone składowane są na kompostowni w Poznaniu, zlokalizowanej przy składowisku odpadów w Suchym Lesie.

Składowisko odpadów zlokalizowane jest na granicy miasta Poznania od strony północnej w granicach administracyjnych gminy Suchy Las.

Składowisko położone jest na północnym stoku Góry Moraskiej. Jej północną i wschodnią granicę stanowią tereny poligonu Biedrusko. W odległości 1,2 km od składowiska nie występuje zabudowa mieszkaniowa oraz brak jest wszelkiego rodzaju upraw roślinnych. W celu ochrony mieszkańców wysypisko pozostało otoczone naturalną roślinnością leśną i trawiastą, aby zminimalizować szkodliwe i uciążliwe dla ludzi skutki jego działalności.

Stwierdzić należy, że 100% nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy objętych jest systemem gospodarki odpadami komunalnymi.

Podmioty Gospodarcze

Spośród wszystkich przedsiębiorstw w gminie Suchy Las najpopularniejszym rodzajem działalności jest handel hurtowy i detaliczny, naprawy (24,3% ogółu firm w 2011 r.) oraz budownictwo (10,6%). Również w latach ubiegłych powyższe sekcje działalności były najpopularniejsze. Pomiędzy 2009 a 2011 rokiem w 4 sekcjach (handel hurtowy i detaliczny, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z zakwaterowaniem, działalność finansowa i ubezpieczeniowa) zanotowano spadek firm i nie był to spadek znaczący. Największy wzrost odnotowano w przetwórstwie przemysłowym.

Tabela: wskaźnikowe zestawienie podmiotów gospodarczych

Nazwa	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności				
	2009	2011	2013	2015	2016	2009	2011	2013	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	1 842	1 969	2 117	2 185	-	160	160	208	174	-

Nazwa	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności				
	2009	2011	2013	2015	2016	2009	2011	2013	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	116	148	88	125	-	184	197	212	219	-

Nazwa	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
	2009	2011	2013	2015	2016	2009	2011	2013	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	272,1	304,8	338,0	358,4	-	139	146	152	151	-

Nazwa	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2009	2011	2013	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	20,5	22,5	24,3	24,8	-

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Położenie gminy w sąsiedztwie Poznania i przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 11 Poznań – Piła spowodowały ekspansję rozwoju usług dla mieszkańców Poznania także na terenie gminy Suchy Las. Rejon ten dzięki dogodnemu usytuowaniu oraz rozbudowanej infrastrukturze przyciąga kolejnych inwestorów. Przy wspomnianej powyżej trasie zlokalizowanych zostało wiele nowych inwestycji. Przede wszystkim należą do nich salony samochodowe, przedsiębiorstwa handlowe i usługowe branży budowlanej, ogrodniczej i rolniczej oraz zakłady produkcyjne: poligraficzne, odzieżowe, meblowe.

Z uwagi na duży udział zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanej w południowej części gminy, rozwój działalności gospodarczej jest ograniczony. Ponadto istnienie poligonu

wojskowego w Biedrusku powoduje, iż gmina nie posiada znacznych terenów rozwojowych i inwestycyjnych dla działalności gospodarczej. Duża część istniejących zakładów usługowych zlokalizowana jest w obszarach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Przedsiębiorczości oraz rozwojowi gospodarczemu gminy Suchy Las sprzyjać będzie niewątpliwie istnienie Lokalnej Agencji Rozwoju Gospodarczego Gminy Suchy Las Spółka z o.o.

Celem Agencji Rozwoju jest inspirowanie i wspieranie aktywności gospodarczej firm działających na terenie gminy Suchy Las oraz działalność informacyjna na linii Urząd Gminy Suchy Las – przedsiębiorstwa.

Cel ten ma być realizowany przez zbudowanie kompleksowej bazy firm, a następnie prowadzenie działań konsolidacyjnych wobec środowisk przedsiębiorców, ich promocję, intensywne wspieranie finansowe oraz pobudzanie aktywności gospodarczej poprzez udzielanie mikropożyczek i poręczeń.

Strefa społeczna gminy Suchy Las

Gminę Suchy Las zamieszkuje 16510 mieszkańców, w tym 8423 stanowią kobiety. gęstość zaludnienia wynosi 142 osoby / km². W wieku produkcyjnym jest 10066 osób, przedprodukcyjnym 3934, natomiast poprodukcyjnym 2510. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

W ostatnich dziesięciu latach w całej gminie odnotowano bardzo istotny wzrost zaludnienia. Tak znaczny przyrost ludności związany jest z migracją mieszkańców Poznania do miejscowości gminy. Przekłada się na to znaczna różnica cen nieruchomości i gruntów budowlanych pomiędzy miastem, a obszarami wiejskimi. Gminę cechuje wysoki dodatni przyrost migracyjny. Wysoki wskaźnik przyrostu migracyjnego warunkuje bliskie sąsiedztwo gminy z miastem Poznań. Ze względu na brak terenów pod budownictwo mieszkaniowe w centrum Poznania zabudowa jednorodzinna zaczęła się kształtować na jego peryferiach, w tym również na obszarze gminy Suchy Las, co skutkowało wysoką liczbą zameldowań.

Tabele: zbiorcze zestawienie wskaźników demograficznych

Nazwa	Urodzenia żywe				Zgony ogółem			
	ogółem				ogółem			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	165	186	181	168	70	76	94	86

Nazwa	Zgony niemowląt				Przyrost naturalny			
	ogółem				ogółem			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Suchy Las	0	0	1	1	95	110	87	82

Nazwa	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym			
	2009	2011	2013	2015	2009	2011	2013	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Suchy Las	47,7	54,8	59,7	64,0	48,3	51,2	56,6	63,8

Nazwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			
	2009	2011	2013	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Suchy Las	15,5	18,5	21,6	24,9

Źródło: GUS; Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Suchy Las funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. Przedszkola:

- Przedszkole Leśnych Ludków w Suchym Lesie,
- Przedszkole Misia Uszatka w Suchym Lesie –filia w Złotnikach,
- Przedszkole w Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych w Biedrusku,
- Przedszkole w Zespole Szkół im. o M. Żelazka w Chłudowie,
- Przedszkole- oddział przedszkolny w Gołęczewie,
- Prywatne Przedszkole „Piraciki” w Suchym Lesie,
- Prywatne Przedszkole „Wesoły Delfinek” w Suchym Lesie,
- Prywatne Przedszkole „Natura”,
- Niepubliczne Przedszkole Kompetencyjne UL,
- Niepubliczne Przedszkole Anglojęzyczne „Kraina Elmo”

2 Żłobki:

- Żłobek Niepubliczny „Zakątek Odkrywców”,
- Żłobek „Petitek i Petitka”,
- Niepubliczny Żłobek „Piraciki”,
- Żłobek Kompetencyjny UL,
- Żłobek Niepubliczny „Bajeczkowo”

3. Szkoły Podstawowe i Gimnazja:

- Szkoła Podstawowa im. W. Bogusławskiego w Suchym Lesie,
- Szkoła Podstawowa im. W. Bogusławskiego w Suchym Lesie- filia
- Zespół Szkół im. o. M. Żelazka w Chłudowie,
- Zespół Szkół im. o. M. Żelazka w Chłudowie, filia w Gołęczewie,
- Prywatna Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Spółki „Verdum” w Biedrusku,
- Zespół Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich w Biedrusku,
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Suchym Lesie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Luboniu, Filia w Suchym Lesie.

4.Kultura:

- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Suchym Lesie,
- Biblioteka Publiczna gminy Suchy Las – filia w Chłudowie,
- Biblioteka Publiczna gminy Suchy Las – filia w Złotnikach,

5.Sport i rekreacja:

- Gminny Ośrodek Sportu w Suchym Lesie,
- Park Wodny „Octopus” w Suchym Lesie,

6.Ochrona zdrowia:

- Przychodnia Lekarzy Rodzinnych TOPMED w Złotnikach,
- Sucholeska Przychodnia Lekarza Rodzinnego,

- Przychodnia Lekarska i Specjalistyczna Eumedica,
- Specjalistyczne Centrum Medyczne Omega,
- Centrum Medyczne PROVIT- Poradnia w Chludowie,
- Gabinet Terenowy Lekarza Rodzinnego w Biedrusku – 2 punkty.

Ponadto na terenie gminy Suchy Las funkcjonują:

- Zakład Komunikacji Publicznej w Chludowie sp. z o.o.,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchym Lesie sp. z o.o.,
- Urząd Pocztowy w Suchym Lesie,
- Urząd Pocztowy w Suchym Lesie Oddział w Złotnikach- oś. Grzybowe,
- Urząd Pocztowy w Suchym Lesie Oddział w Chludowie,
- Urząd Pocztowy w Suchym Lesie Oddział w Biedrusku.

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Trzech Rzek
- Chludowskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Roman” w Chludowie,
- Fundacja artystyczna im. Tadeusza Kalinowskiego w Złotnikach,
- Fundacja Wspierania Jeździectwa "Pro Hippica" – Chludowo,
- Gołęczewski Klub Sportowy – Gołęczewo,
- Nasze Złotka – Złotkowo,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gołęczewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chludowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zielątkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Suchym Lesie,
- Stowarzyszenie Biedrusko,
- Stowarzyszenie Gołęczewian – Gołęczewo,
- Stowarzyszenie Hippyckie Grupy Nickel-Jelonek,
- Stowarzyszenie Producentów „Polski Profil Budowlany”- Suchy Las,
- Stowarzyszenie sportów Ekstremalnych i Turystki Aktywnej- Suchy Las,
- Stowarzyszenie Kulturalne im. W. Bogusławskiego,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Edukacja dla Gołęczewa”,
- Edukacja na rzecz umuzykalnienia EMU,
- Klub HDK PCK Błękitna Kropelka,
- Klub Sportowy "Rakieta" Biedrusko,
- Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Gminy Suchy Las,
- Sucholeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom- Chludowo,
- Sucholeskie Stowarzyszenie Sportowe „Fighter”- Suchy Las,
- Sucholeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Europy- Suchy Las,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Red Box,
- Stowarzyszenie Integracji Europejskiej – Aktywni,
- Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Sportu SPORT NA PLUS,
- Stowarzyszenie Zamek,
- Stowarzyszenie w Chuście,
- Straż Ochrony Zwierząt,
- Towarzystwo Młodzieży Sportowej „Suchary”- Suchy Las,
- Basket Suchy Las,
- Uczniowski Klub Sportowy „Delfin”- Biedrusko,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gimnazjon”- Suchy Las,

- Uczniowski Klub Sportowy „Meczbol” Suchy Las- Złotniki,
- Uczniowski Klub Sportowy „Rekord” w Chludowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Spartakus”- Biedrusko,
- Uczniowski Klub Sportowy „Złoci Złotkowo”,
- Poznańskie Towarzystwo Cyklistów,
- Polski Komitet Pomocy Dzieciom,
- Orkiestra Dęta Chludowo,
- Uczniowski Klub Sportowy Octopus,
- Fundacja PRO NOVIS,
- LEADER Suchy Las,
- Zespół Pieśni i Tańca Chludowianie,
- Stowarzyszenie „Dzikusy ASG Team”,
- Zespół Tańca Dworskiego "Corona Florum",
- Fundacja Nowoczesna Gmina,
- Stowarzyszenie Mój Suchy Las – Gmina Razem,
- 1 Sucholeska Drużyna Harcerzy "Grań",
- Ekologiczne Stowarzyszenie Środowisk Twórczych EKOART,
- Grupa Poznańczycy,
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „GołęczceWianki”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Chludowie,
- Fundacja Aktywizacja,
- Klub Sportowy SMP Wichniarek,
- Stowarzyszenie Ekologiczne Mieszkańców Suchego Lasu,
- Fundacja Zamek Biedrusko.

Na terenie gminy Suchy Las zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Celem działania ośrodka jest realizacja polityki społecznej państwa zmierzająca do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, jak również działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawaniu sytuacji będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Lesie obejmuje pomocą rodziny, którym przysługuje prawo do świadczeń z pomocy społecznej, zgodnie z art. 8. ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza: na osobę samotnie gospodarującą - 634 zł, na osobę w rodzinie - 514,00 zł. przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art.7 Ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają osoby i rodziny, względem których świadczona jest wyłącznie praca socjalna, rozumiana jako działalność mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi – zgodnie z art. 6 pkt. 12 Ustawy o pomocy społecznej. Te osoby i rodziny nie muszą spełniać kryteriów dochodowych obowiązujących w pomocy społecznej, bowiem świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym i jako taka, zgodnie z art. 45 ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej, może być realizowana bez względu na posiadany przez beneficjenta dochód.

Rynek pracy i bezrobocie.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Poznaniu na terenie Gminy Suchy Las w 2015 r. funkcjonowało 3608 podmiotów gospodarczych, w tym 44 w sektorze rolniczym, 431 w sektorze przemysłowym oraz 382 w sektorze budowlanym.

Na terenie gminy na koniec roku 2015 było 198 osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie jako osoby bezrobotne, udział procentowy osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 2 %. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu na koniec miesiąca grudnia 2016 r. zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy było 179, w tym 106 kobiet. Z ogólnej liczby osób bezrobotnych 81 było długotrwale bezrobotnymi, 10 zaliczało się do osób niepełnosprawnych, a 37 było uprawnionych do pobierania zasiłku dla osób bezrobotnych.

Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące bezrobotnych, zarejestrowanych mieszkańców gminy Suchy Las w latach 2012-2016

Tabela: Liczba zarejestrowanych mieszkańców gminy Suchy Las w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu w latach 2012-2016

Bezrobocie w latach 2012-2016						
Lp.	Lata	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Osoby bezrobotne ogółem	283	249	188	198	179
2.	Osoby długotrwale bezrobotne	74	90	77	68	81
3.	Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	75	56	37	47	37

Pomoc społeczna.

Występujące w gminie problemy społeczne znajdują swe odzwierciedlenie w liczbie osób będących świadczeniobiorcami systemu pomocy społecznej. Zaznaczyć ponadto należy, że częstokroć w poszczególnych środowiskach mamy do czynienia z kumulacją niekorzystnych zjawisk wywołujących marginalizację społeczną.

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy Suchy Las posłużono się danymi pochodzącymi z Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie. Poniżej przedstawiono zestawienie liczbowe dotyczące liczby gospodarstw domowych objętych pomocą Ośrodka w latach 2012 -2016 w zależności od ich trudnej sytuacji.

Tabela: Powody przyznania pomocy w latach 2012-2016

L.p.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach				
		2012	2013	2014	2015	2016
Lat a						
1.	Ubóstwo	81	121	110	96	87
2.	Sieroctwo	0	1	0	0	0

3.	Bezdomność	11	13	9	6	5
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	35	31	29	25
5.	w tym wielodzietność	5	7	5	10	7
6.	Bezrobocie	70	89	74	62	55
7.	Niepełnosprawność	83	90	78	74	78
8.	Długotrwała lub ciężka choroba	116	120	114	108	122
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	55	48	57	49	48
10.	w tym: rodziny niepełne	35	33	41	36	32
11.	Rodziny wielodzietne	0	1	1	1	1
12.	Przemoc w rodzinie	2	5	1	2	2
13.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
14.	Alkoholizm	26	27	27	22	26
15.	Narkomania	0	0	0	0	1
16.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	6	4	5	7
17.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0
18.	Zdarzenie losowe	2	1	1	2	0
19.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0
20.	Trudności w interakcji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne, sprawozdania MPRiPS

W tabeli podane zostały wszystkie przyczyny powstania trudnej sytuacji życiowej, w jakiej znalazła się osoba lub rodzina. Oznacza to, że jedno gospodarstwo domowe może być ujęte w kilku punktach. Jak wynika z powyższego zestawienia, głównym powodem trudnej sytuacji życiowej osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo rozumiane jako dochód poniżej kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej oraz niepełnosprawność. Obniżyła się natomiast liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia, na porównywalnym poziomie pozostaje liczba osób, u których jednym z powodów trudnej sytuacji życiowej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Poniżej zaprezentowane zostało zestawienie porównawcze za lata 2012-2016 wg. liczby gospodarstw domowych, którym została przyznana pomoc oraz wg. liczby osób w tych gospodarstwach domowych.

Tabela: Liczba gospodarstw objętych pomocą z OPS.

Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba gospodarstw domowych	171	191	179	165	169

Liczba osób w tych rodzinach	435	484	426	401	379
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Sprawozdania MPRIIPS za lata 2012-2016

Podsumowanie

Generalnie jest tak, że gmina Suchy Las charakteryzuje się względnie wysokim poziomem życia mieszkańców, czego wyrazem jest choćby niski poziom bezrobocia wśród mieszkańców. Jakkolwiek pozytywne wskaźniki stanowią powód do zadowolenia, nie oznaczają one jednak braku `rysy` w ogólnym obrazie Gminy. Występują bowiem miejsca, co zostanie wskazane niżej, które każą podjąć zdecydowane kroki w zakresie ich likwidacji bądź minimalizacji występowania negatywnego zjawiska. Zaprzestanie tudzież zaniechanie działania w poszczególnych obszarach skutkować może bowiem – w perspektywie długiego trwania, nasilenie się negatywnych zjawisk i ich rozprzestrzenienie na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego.

Szanse na poprawę jakości życia mieszkańcy upatrują w rozbudowie infrastruktury technicznej, w szczególności zaś w zakresie likwidacji `białych plam` w zakresie wyposażenia w kanalizację sanitarną, rozwoju infrastruktury społecznej, która stanowić ma bazę dla społecznej integracji i aktywizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Założenia metodologiczne

Identyfikacji problemów społecznych na terenie gminy Suchy Las dokonano na podstawie danych osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej pod kątem powodów trudnej sytuacji życiowej w szczególności: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie. Analizie poddano również ilość przestępstw dokonywanych na terenie gminy.

Wyznaczono następujące wskaźniki:

- A) SPOŁECZNY (posiadający kluczowe znaczenie dla określenia obszaru zdegradowanego / rewitalizacji)
- B) GOSPODARCZY
- C) ŚRODOWISKOWY
- D) PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNY
- E) TECHNICZNY

Wyznaczenie obszarów problemowych (a w konsekwencji kryzysowych) została dokonana poprzez analizę porównawczą.

Podstawowym zadaniem diagnozy było pozyskanie pełnego obrazu, dotyczącego wszystkich miejscowości Gminy oraz wskazania tych szczególnie zagrożonych wykluczeniem i predysponowanych do objęcia kompleksowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Wyznaczając obszar rewitalizacji dokonano obliczenia syntetycznego wskaźnika „społecznego” dla poszczególnych jednostek urbanistycznych. Należy zauważyć, że podział gminy na jednostki pseudonaturalne, jakimi są jednostki urbanistyczne sołectwa, jest metodą powszechnie wykorzystywaną w badaniach społecznych. Ich podstawowe zalety to

możliwość dosyć jednoznacznego pomiaru cech oraz określona struktura wewnętrzna, podkreślająca całościowy charakter. Daną referencyjną była średnia dla gminy.

W pierwszej kolejności, dla badanych jednostek urbanistycznych dokonano analizy siedmiu wskaźników odnoszących się do problemów społeczno-gospodarczych gminy wskazujący na występowanie kryzysu w sferze społecznej tj. poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, przestępczość, trudności opiekuńczo – wychowawcze, niepełnosprawność, przemoc i alkoholizm. Jednostki urbanistyczne, dla których wskaźnik syntetyczny byłby gorszy niż średnia dla gminy zostały potencjalnie uznane za zdegradowane. Na podstawie danych o problemach społeczno-gospodarczych gminy opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji.

W dalszej kolejności dokonano analizy występowania przynajmniej jednego z dodatkowych problemów/wskaźników kryzysowych odnoszących się do, co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Na tym etapie pracy dokonano analizy występowania co najmniej z jednego problemów (tj. poziomu wskaźników odbiegających od średniej gminy), co pozwoliło na wskazanie obszaru rewitalizacji. Ostatnim elementem stanowiącym o wyznaczeniu danego obszaru rewitalizacji było istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy. Element ten został poddany szczegółowej analizie podczas konsultacji społecznych.

Analizę koncentracji wskaźników problemów społecznych, będących podstawą wyznaczenia obszarów zdegradowanych przedstawiają tabele, wynik badania pozostałych wskaźników obrazują mapy podobszarów zdegradowanych.

Wskaźniki

W tabelach poniżej, przedstawiono wskaźniki przyjęte do delimitacji wraz z ich analizą.

Wskaźniki

KRYTERIUM	SPOŁECZNE						
OBSZAR	UBÓSTWO	BEZROBOCIE	TRUDNOŚCI OPIEKUŃCZE	PRZESTĘPCZOŚĆ	ALKOHOLIZM	PRZEMOC	NIEPEŁNOPRAWNOŚĆ
WSKAŹNIK	Liczba osób korzystających ze wsparcia OPS	Liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia OPS	Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających ze wsparcia OPS	Liczba odnotowanych wykroczeń / przestępstw	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających ze wsparcia OPS	Liczba złożonych niebieskich kart	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia OPS

KRYTERIUM	Przestrzenno-funkcjonalne				Techniczne	
OBSZAR	Dostęp do podstawowych usług	Komunikacja	Zabytki	Zabudowania	Drogi i chodniki	Budynki użyteczności publicznej
WSKAŹNIK	Ilość obiektów użyteczności publicznej	Dostęp do komunikacji publicznej	Stan zabytków	Ilość budynków wybudowanych po 1989r.	Stan chodników i dróg	Stan budynków użyteczności publicznej

KRYTERIUM	ŚRODOWISKOWE				GOSPODARCZE	
OBSZAR	Gospodarka odpadami komunalnymi			Azbest	Oczyszczalnie przydomowe	Aktywność gospodarcza
WSKAŹNIK	% osób segregujących odpady do ogółu osób w systemie gminnym	% nieruchomości, w których segregowane są odpady do ogółu budynków	% kompostowników do budynków w systemie gospodarowania odpadami	Stosunek usuniętego azbestu do masy zinwentaryzowanej	Liczba nieruchomości wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Lp.	Miejscowości	Liczba ludności	Wskaźnik																				
			Bezrobocie			Ubóstwo			Niepełnosprawność			Alkoholizm			Przemoc			Przestępczość			Trudności w sprawach op. – wych.		
			Liczba / %																				
1.	Biedrusko	2343	12 / 0,51 %			18 / 0,76%			22 / 0,93%			3 / 0,12 %			6 / 0,25%			34 / 1,45 %			14 / 0,59 %		
2.	Chłudowo	1373	3 / 0,21%			6 / 0,43%			4 / 0,29%			4 / 0,29%			0 / 0			16 / 1,16%			1 / 0,07%		
3.	Golęczewo	1189	3 / 0,25%			5 / 0,42%			4 / 0,33%			1 / 0,08%			1 / 0,08%			10 / 0,08%			1 / 0,08		
4.	Suchy Las	6858	29 / 0,42%			41 / 0,59%			28 / 0,40%			10 / 0,14%			12 / 0,17%			196 / 2,85%			9 / 0,13%		
5.	Złotniki	3218	10 / 0,31%			15 / 0,46%			16 / 0,49%			6 / 0,18%			4 / 0,12 %			41 / 1,27%			6 / 0,18%		
6.	Złotkowo	442	1 / 0,22%			2 / 0,45%			4 / 0,90%			0 / 0			2 / 0,45%			6 / 1,35%			0/0		
7.	Zielątkowo	537	0 / 0			2 / 0,37%			1 / 0,18 %			1 / 0,18%			0/0			9 / 1,67 %			3 / 0,55%		
8.	Jelonek	294	0 / 0			0 / 0			0 / 0			0 / 0			0/0			3 / 1,02 %			0 / 0		
16 254			Średnia dla Gminy %																				
			0,0024			0,0043			0,0044			0,0012			0,0013			0,0135			0,002		
legenda			<0,07	<0,24	0,24<	<0,20	<0,43	0,43<	<0,21	<0,44	0,44<	<0,00	<0,12	0,12<	<0,00	<0,13	0,13<	<0,94	<1,35	1,35<	<0,04	<0,20	0,20<
niski																							
przeciętny																							
wysoki																							

Lp.	Miejscowość	Wskaźnik																				
		Bezrobocie			Ubóstwo			Niepełnosprawność			Alkoholizm			Przemoc			Przestępczość			Trudności w sprawach op. – wych.		
% w stosunku do liczby mieszkańców całej gminy																						
1.	Biedrusko	0,0075			0,0112			0,0137			0,0018			0,0037			0,0212			0,0087		
2.	Chłudowo	0,0018			0,0037			0,0024			0,0024			0,0			0,0099			0,0006		
3.	Goleńczewo	0,0018			0,0031			0,0024			0,0006			0,0006			0,0062			0,0006		
4.	Suchy Las	0,0180			0,0255			0,0174			0,0062			0,0074			1,0054			0,0056		
5.	Złotniki	0,0062			0,0093			0,0099			0,0037			0,0024			0,0255			0,0037		
6.	Złotkowo	0,0006			0,0012			0,0024			0,0			0,0012			0,0037			0,0		
7.	Zielątkowo	0,0			0,0012			0,0006			0,0006			0,0			0,0056			0,0018		
8.	Jelonek	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0			0,0018			0,0		
Średnia dla Gminy %																						
legenda		0,003			0,005			0,005			0,002			0,002			0,019			0,002		
		<0,001 3	<0,003 4	0,0034 <	<0,002 9	<0,005 5	0,0055 <	<0,002 4	<0,004 9	0,0049 <	<0,000 2	<0,001 5	0,0015 <	<0,000 2	<0,019 4	0,0194 <	<0,014 5	<0,019 4	0,0194 <	<0,000 5	<0,002 1	0,0021 <
Niski																						
Średni																						
Wysoki																						

Przedstawiona analiza wykazała obszary w Gminie, które są najbardziej narażone na degradację w różnych sferach życia społecznego. Za obszary wykazujące kryzysowych przyjęto sołectwa / osiedla na terenie których zdiagnozowano wysoki poziom większości wykorzystanych w badaniu kryteriów. Zgodnie z zapisem art. 9 ust. 1 stawy z dnia 9 października 2015 roku, o rewitalizacji, za obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym uznaje się ten, na terenie którego występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych przy jednoczesnym występowaniu co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym.

Na podstawie przeprowadzonych analiz oraz uwzględniając ustawowy wymóg poszukiwania szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych za obszary o dużej skali degradacji uznano: **Suchy Las, Biedrusko, Chłudowo, Goleńczewo, Złotniki.**

Należy nadmienić, że przedstawione powyżej w tabelach liczbowych dane zostały poddane także analizie jakościowej. tj. własnych obserwacji pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchym Lesie i ich wiedzy na temat lokalnych uwarunkowań problemów społecznych, a także rozmów z mieszkańcami. Pracownicy socjalni na podstawie codziennych doświadczeń zawodowych posiadają wiedzę na temat nie tylko ilościowych aspektów problemów ujętych w tabelach, ale także mają rozeznanie, co do trwałości zjawisk występujących na danym terenie, ich przebiegu i dynamiki. Dla przykładu w miejscowości Złotkowo wskaźniki pokazały, że istnieje wysokie nasilenie problemów takich jak: ubóstwo, niepełnosprawność, przemoc i przestępczość, jednak analiza jakościowa pokazuje że nie są to za wyjątkiem niepełnosprawności, zjawiska mające znamiona trwałości. Podobne wnioski nasuwają się po dokonaniu analizy sytuacji miejscowości Zielątkowo.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne gminy Suchy Las poza oceną wskaźnikową były również przedmiotem wizji lokalnej, która stanowi niejako naturalne uzupełnienie przedstawionych i opisanych wcześniej wniosków. Bez konkretnego oznaczenia miejsc `niebezpiecznych`, sprzyjających i mogących generować negatywne zjawiska społeczne, nie jest możliwe pełne przedstawienie występujących problemów – dysfunkcji.

Szczególną uwagę na terenie gminy Suchy Las należy przywiązać do problemu odpadów zawierających azbest, należących do odpadów budowlanych (grupa 17). W związku z obowiązkiem usunięcia wyrobów zawierających azbest do 2032 r. Gmina Suchy Las opracowała Program usuwania azbestu. Na terenie gminy zinwentaryzowano w sumie 1 092 366 kg wyrobów azbestowych, z czego ok.81,41% znajduje się na obiektach należących do osób fizycznych, a 18,59% do osób prawnych. Ponadto w miejscowości Gołęczewo zlokalizowane są wodociągi wykonane z rur cementowo-azbestowych o średnicy Ø 80 mm, o łącznej długości 3,7 km.

Rozpatrując kwestię azbestu pod kątem lokacji przestrzennej, największe skupisko występuje w obszarze Chludowa, Suchego Lasu. Mniejsze skupisko, aczkolwiek nadal pozostające na wysokim poziomie występuje w Gołęczewie, Biedrusku oraz Złotnikach.

W tabeli poniżej przedstawiono dane w przedmiotowym zakresie.

Miejscowość	zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia			
	razem	os.fizyczne	os.prawne	razem	os.fizyczne	os.prawne	razem	%	os.fizyczne	os.prawne
Biedrusko	92 153	73 876	18 277	24 959	8 420	16 539	67 194	6,2	65 456	1 738
Chludowo	382 892	377 722	5 170	46 128	46 128	0	336 764	30,8	331 594	5 170
Golęczewo	100 453	100 453	0	8 449	8 449	0	92 004	8,4	92 004	0
Jelonek	13 188	13 188	0	6 000	6 000	0	7 188	0,7	7 188	0
Suchy Las	258 976	88 882	170 094	25 680	25 680	0	233 296	21,4	63 202	170 094
Zielątkowo	136 804	136 804	0	0	0	0	136 804	12,5	136 804	0
Złotkowo	90 456	84 021	6 435	17 350	17 350	0	73 106	6,7	66 671	6 435
Złotniki	150 570	130 990	19 580	4 560	1 560	0	146 010	13,4	126 430	19 580
SUMA	1 225 492	1 005 936	219 556	133 126	113 587	16 539	1 092 366	100,0	889 349	203 017

Źródło: dane Gminy Suchy Las

Tabela: Inwentaryzacja dachów i elewacji z płyt azbestowo-cementowych w podziale na miejscowości Gminy Suchy Las

Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych [w m ²]	Masa płyt azbestowo-cement. [w Mg]
Biedrusko	39	8 708	96
Chludowo	196	31 590	347
Golęczewo	76	7 901	87
Suchy Las	86	7 118	78
Złotniki	62	9 758	107
SUMA	459	65 075	715

Źródło: Program usuwania azbestu z terenu Gminy Suchy Las

Najwięcej obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest jako pokrycia dachowe i elewacyjne, znajduje się w miejscowościach: Chludowo (196), Suchy Las (86). Stanowią one ponad 60% łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów. Najmniej obiektów budowlanych, w których pokrycia dachowe wykonane są z płyt azbestowych, znajduje się w miejscowości Biedrusko (39).

Gmina Suchy Las, pomimo osiągnięcia dobrych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego, wskazuje na swoim obszarze miejsca, charakteryzujące się niskim poziomem ładu przestrzennego i estetycznego. Obszary te / obiekty znajdują się w złym stanie technicznym, są zniszczone i wymagają podjęcia działań naprawczych, tak, aby uniknąć dalszej degradacji. Nierzadko też, przestrzeń wokół tym obiektów nie jest w pełni zagospodarowana lub pozostaje w ogóle niezagospodarowana. Dodatkowo, ilość ciągów rowerowych jest niewystarczająca, lub w ogóle nie występuje, co wpływa negatywnie na poziom przestrzeni mieszkaniowej obszaru.

W kontekście jakości przestrzeni publicznej w tym również tworzonego przez istniejące obiekty jej wizerunku, warto odnieść się do zabytkowej substancji miejsc. Ich jakość, jako nośnika wartości kultury, tożsamości lokalnej i społecznej przynależności, budujący nie tylko tożsamość miejsca ale i całej wspólnoty, jest tutaj bardzo istotny.

Jak pokazują dane poniżej, największe zgromadzenie obiektów zabytkowych występuję w Golęczewie, dalej zaś w Biedrusku. Brak jest takich obiektów w Suchym Lesie.

Tabela: Zestawienie zabytków wg miejscowości i przeznaczenia

Miejscowość	Mieszkalne	Pozostałe
Biedrusko	-	4
Chłudowo	-	2
Golęczewo	36	5
Suchy Las	-	-
Złotniki	-	2
SUMA	-	

Co ważne, obserwując lata ubiegłe wzrasta działalność w zakresie przyznanych dotacji na cele związane z zachowaniem zabytkowych obiektów. W roku 2014 – 1 dotacja, w 2015 – przyznane 2 (ale nastąpiła 1 rezygnacja), w 2016 – 4 dotacje.

Na fotografiach poniżej, wskazano proponowane miejsca dla podjęcia działań rewitalizacyjnych.

CHLUDOWO

Fotografie: Niezagospodarowany teren przy tzw. Balatonie w Chłudowie - własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany teren przy tzw. Balatonie w Chłudowie - własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany teren przy ul. Rynek w Chłudowie - własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Zdegradowany, historyczny budynek w centrum Chłudowa - własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Zdegradowany, historyczny budynek w centrum Chłudowa - własność Gminy Suchy Las

BIEDRUSKO

Fotografie: Niezagospodarowany plac w centrum Biedruska – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany plac w centrum Biedruska – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany plac w centrum Biedruska – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany plac w centrum Biedruska – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany park przy blokach mieszkalnych w Biedrusku – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Niezagospodarowany park przy blokach mieszkalnych w Biedrusku – własność Gminy Suchy Las

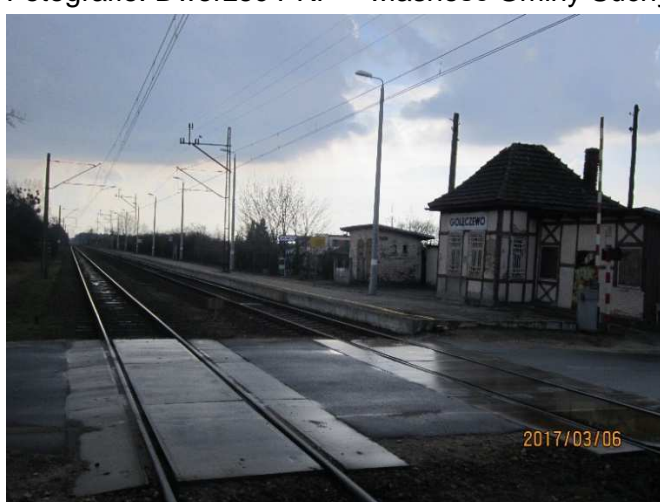

GOŁĘCZEWO

Fotografie: Dworzec PKP – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dworzec PKP – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dawne łaźnie w Gołęczewie – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dawne łaźnie w Golęczenie – własność Gminy Suchy Las

ZŁOTNIKI

Fotografie: Dworzec PKP i okolice w Złotnikach – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dworzec PKP i okolice – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dworzec PKP i okolice – własność Gminy Suchy Las

Fotografie: Dworzec PKP i okolice – własność Gminy Suchy Las

4. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Niniejszy rozdział zawiera, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych

Istotnym elementem programowania dokumentów strategicznych jest zapewnienie ich komplementarności, a więc wzajemnie uzupełniających się działań i polityk.

Zasada komplementarności wskazana została w artykule 210 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którym dążąc do zwiększenia komplementarności i skuteczności swoich działań, Unia i Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i konsultują się wzajemnie co do swych programów pomocy, w tym w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych. Mogą one podejmować wspólne działania. Państwa Członkowskie w razie potrzeby przyczyniają się do wykonania programów pomocy Unii.

Komplementarność stanowi jedną z kluczowych zasad realizacji polityki wspólnotowej. Skutkuje wzmocnieniem podejmowanych działań i bardziej racjonalnym wydatkowaniem środków.

Komplementarność projektów można rozpatrywać biorąc pod uwagę ich cele – analizując następujące cechy:

- ✚ lokalizację w przestrzeni (np. projekty drogowe będące odcinkami jednego większego korytarza transportowego),
- ✚ zakres rzeczowy (np. projekty z zakresu rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej są uzupełniane przez projekty szkoleniowe z wykorzystania Internetu).

Można wyróżnić następujące typy powiązań projektów:

- ✚ uzupełnianie się projektów - projekty uzupełniają się przedmiotowo lub przestrzennie, a osiągnięcie efektów poszczególnych projektów nie jest uzależnione od realizacji drugiego z projektów;
- ✚ niesymetryczne dopełnianie się projektów – jeden z projektów jest dopełnieniem drugiego (przedmiotowo lub przestrzennie), co oznacza, iż drugi projekt nie osiągnie efektów bez realizacji pierwszego;
- ✚ symetryczne dopełnianie się projektów – projekty wzajemnie się dopełniają (przedmiotowo lub przestrzennie), tzn. żaden z nich nie osiągnie zamierzonych efektów bez realizacji drugiego.

Synergia z kolei definiujemy jako wzajemne wzmocnianie, potęgowanie się efektów interwencji publicznej. Synergia dotyczy efektów interwencji, zatem trudno jest ją oceniać przed zakończeniem realizacji projektu. W związku z powyższym synergia należy rozpatrywać w kategoriach prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Wskazać należy, że Program pozostaje spójny z kierunkami rozwoju Gminy wskazanymi w lokalnych dokumentach strategicznych takich jak:

- ✚ Strategia Rozwoju Gminy Suchy Las Trzebiel na lata 2013-2022;
- ✚ Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2017-2025;
- ✚ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Suchy Las (2016).

Proces programowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Suchy Las na lata 2017-2025 został opracowany w sposób, który uwzględnia zakres rewitalizacji wynikający z dokumentów strategicznych krajowych regionalnych i lokalnych.

Z uwagi na tematykę dla działań przewidzianych w GPR kluczową rolę odgrywają następujące dokumenty krajowe i regionalne:

- ✚ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) (2011);
- ✚ Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) (2012); D
- ✚ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (2013);
- ✚ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) (2010);
- ✚ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020;
- ✚ Program ochrony środowiska dla gminy Suchy Las na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021;
- ✚ Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Suchy Las (2012);

Wskazać należy, że Gminny program rewitalizacji, jest spójny ze wszystkimi wskazanymi powyżej dokumentami, ponieważ w trakcie opracowywania uwzględniono wszelkie założenia kierunkowe zawarte w tych dokumentach. Poniższa tabela zawiera wskazane cele poszczególnych dokumentów strategicznych Gminy spójnych z celami Programu. Zapisy przywołane powyżej jednoznacznie świadczą o pełnej spójności celów ogólnych zaproponowanych w Programie ze wszystkimi poddanymi analizie programami rozwoju na szczeblu lokalnym. Cele i zaplanowane w ich ramach działania, przedsięwzięcia spójnie odpowiadają na potrzeby wynikające z przeprowadzonej diagnozy i analizy lokalnych dokumentów strategicznych.

Dokumenty strategiczne – krajowe i regionalne	Cele Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Suchy Las na lata 2017-2025			
	Gmina posiadająca przyjazną przestrzeń zamieszkania	Gmina spójna i aktywna społecznie	Gmina z rozwiniętą infrastrukturą społeczno-rekreacyjną	Gmina atrakcyjna turystycznie
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów</p> <p>Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej</p> <p>Cel 6. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów</p>	<p>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski</p>	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)	<p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich</p> <p>II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych</p>	<p>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów</p>	<p>II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami</p> <p>III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych</p>

		wiejskich		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (2013)	Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów równoważenia rozwoju i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Cel KSRR w układzie trzech wymiarów strategii: obszary wiejskie	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna, Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 1 KONKURENCYJNOŚĆ Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości
Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020. Wielkopolska 2020	Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa Cel operacyjny 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji	Cel strategiczny 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa Cel operacyjny 8.5. Wzmocnienie włączenia społecznego; Cel operacyjny 8.8. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa Cel 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i	Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa Cel operacyjny 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji Cel operacyjny 5.5. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych	Cel strategiczny 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa Cel operacyjny 8.10. Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa Cel operacyjny 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji

<p>Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego do 2030 roku</p>	<p>Cel strategiczny 1: Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego powiatu poznańskiego Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo - rekreacyjnej</p>	<p>rewitalizacji Cel strategiczny 3. Rozwój edukacji, rynku pracy i wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu poznańskiego Cel operacyjny 3.2. Promocja zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu Cel operacyjny 3.3. Wpieranie rozwoju gospodarczego Powiatu Cel strategiczny 2: Poprawa zdrowotności, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego oraz wzrost integracji społecznej mieszkańców powiatu poznańskiego Cel operacyjny 2.4. Współpraca z organizacjami pożytku publicznego i rozwój społeczeństwa obywatelskiego Cel operacyjny 2.5. Rozwój działalności kulturalnej</p>	<p>Cel strategiczny 1: Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego powiatu poznańskiego Cel operacyjny 1.3. Rozwój potencjału turystycznego Powiatu i tworzenie zintegrowanych produktów turystycznych Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo - rekreacyjnej</p>	<p>Cel strategiczny 1: Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego powiatu poznańskiego Cel operacyjny 1.4. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo - rekreacyjnej</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Suchy Las na lata 2013-2022</p>	<p>Cel strategiczny 2.1. Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy Cel operacyjny 2.1.2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną, w tym dla potrzeb wysokich technologii (HT) Cel strategiczny 2.2. Zachowanie spójności zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy</p>		<p>Cel strategiczny 3.4. Stworzyć warunki do wykorzystania istniejących zasobów przyrodniczych, sprzyjających rozwojowi turystyki Cel operacyjny 3.4.2. Budowa infrastruktury terenów rekreacyjnych w obszarach predestynowanych do rozwoju turystyki; budowa stacji wodnej w Biedrusku Cel strategiczny 3.4. Stworzyć warunki do wykorzystania istniejących zasobów</p>	<p>Cel strategiczny 3.4. Stworzyć warunki do wykorzystania istniejących zasobów przyrodniczych, sprzyjających rozwojowi turystyki Cel operacyjny 3.4.1. Lepiej wykorzystać istniejące tereny leśne i zbiorniki wodne dla rozwoju turystyki (turystyka kwalifikowana) i agroturystyki</p>

	<p>Las</p> <p>Cel operacyjny 2.2.1. Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem prac planistycznych</p> <p>Cel strategiczny 4.3 Opracowanie oferty usług rekreacyjnych i sportowych na terenie gminy Suchy Las</p> <p>Cel operacyjny 4.3.2. Zwiększenie oferty kulturalnej gminy Suchy Las</p>		<p>przyrodniczych, sprzyjających rozwojowi turystyki</p> <p>Cel operacyjny 3.4.3. Wspieranie rozwoju usług rekreacyjnych i turystyki weekendowej w gminie</p>	
<p>Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Suchy Las na lata 2017-2025</p>		<p>Cel strategiczny 2 Wspieranie osób bezrobotnych w celu minimalizacji ubóstwa i wykluczenia społecznego</p> <p>Cel operacyjny 4: inicjowanie i organizowanie projektów aktywizacji i integracji społecznej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym finansowanych ze źródeł zewnętrznych</p>		
<p>Program usuwania azbestu z terenu gminy Suchy Las</p>	<p>Celem Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Suchy Las jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 r.</p> <p>Działania w ramach Programu:</p> <p>a) organizacja kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu</p>			

	wyrobów zawierających azbest; b) podjęcie działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania.			
Program ochrony środowiska dla gminy Suchy Las na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021	Cel strategiczny 1. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cele średniookresowe do 2021 r. 1.1. Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza, 1.3. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, 1.5. Racjonalna gospodarka odpadami,	Cel strategiczny 3. Świadomość ekologiczna mieszkańców i zarządzanie środowiskiem Cele średniookresowe do 2021 r. 3.1. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.		Cel strategiczny 2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych Cele średniookresowe do 2021 r. 2.1. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, 2.2. Racjonalne wykorzystanie gleb, kopalin, wód

5. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie stanu jaki ma zostać osiągnięty na skutek podjętych działań rewitalizacyjnych.

Pojęcie wizji czy ogólniej strategii ma tutaj istotne znaczenie. Strategia jest scenariuszem przyszłości, do którego dążą władze samorządowe, opierając się na analizie istniejącej sytuacji i wyborze określonych kierunków rozwoju oraz aktywnym udziale społeczeństwa w całym procesie jej formułowania i realizacji³.

Tym samym też, wizję, cele i działania odniesiono do wniosków z **partycypacji społecznej w celu upodmiotowienia zaplanowanych działań i wzmocnienia poczucia wspólnoty i tożsamości lokalnej**, co pozwala rokować na utrwalenie efektu rewitalizacji. Wobec ustalenia obszarów rewitalizacji, wizja tych obszarów warunkuje kształt całego obszaru Gminy. Należy zaznaczyć, że obie te przestrzenie muszą pozostawać ze sobą spójne, być zintegrowane, tak aby nie zaburzały `globalnego` ładu przestrzennego postrzeganego przez pryzmat całej Gminy. Z uwagi na fakt, że proces rewitalizacji z istoty ma charakter ciągły i wieloletni, formułowano wizję nie tyle statycznego stanu po zrealizowaniu wszystkich określonych celów i wskaźników rewitalizacji, ale wizję efektów procesu rewitalizacji, na którą składają się zrealizowane etapy i wynikające na ich podstawie kolejne perspektywy rozwoju. Niniejszy Program przyjmuje system celów strategicznych w perspektywie do roku 2025, ale już formułowana wizja (wyobrażony obraz stanu przyszłego po osiągnięciu celów) po jego zrealizowaniu ma perspektywę dłuższą i stanowi jednocześnie o trwałych wytycznych dla przyszłej aktualizacji GPR.

Opis wizji odnosi się do wyobrażenia stanu całego obszaru po zrealizowaniu rewitalizacji i jednocześnie oddziałuje na pozostałe obszary Gminy w kontekście generowania pozytywnych bodźców rozwoju. Wizję obszaru rewitalizacji zaplanowano w ten sposób, aby była ona spójna z wizją rozwoju Gminy określoną i opisaną w Strategii Rozwoju Gminy Suchy Las na lata 2013-2022. Przyjęto założenie, że działania podejmowane i określone w Strategii nie powinny odbiegać od działań określonych w Gminnym programie rewitalizacji. **Oba dokumenty muszą zapewnić wzajemną synergję i komplementarność, dzięki czemu możliwym będzie poruszanie się w jednych ramach, tak, aby mógł być realizowany cel nadrzędny jakim pozostaje podniesienie jakości i poziomu życia mieszkańców.**

W wizji obszaru po rewitalizacji uwzględniono efekt oddziaływania zrealizowanych w ramach programu zadań na pozostałe obszary Gminy.

---

³ Wiatrak A.P., Strategie rozwoju gmin wiejskich. Podstawy teoretyczne, ocena przydatności i znaczenie w przemianach strukturalnych obszarów wiejskich, PAN, Warszawa 2011, s. 25.

Gmina Suchy Las jest Gminą przyjazną mieszkańcom, którzy wykorzystując istniejący potencjał wsparty działaniami rewitalizacyjnymi są zdolni do samodzielnego podnoszenia poziomu i jakości życia, budowania poczucia wspólnoty i działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

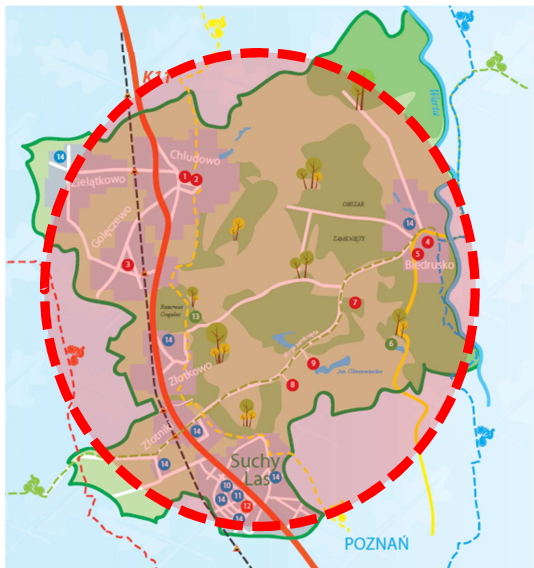
Miejscowości Chłudowo, Gołęczewo, Biedrusko, Suchy Las, Złotniki oraz ich mieszkańcy, są miejscami w których podmiotowość społeczna i idea zrównoważonego rozwoju przyczynia się do rozwoju całej Gminy a planowane zmiany prowadzą do podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców oraz dobrobytu całej Gminy.

Bardzo ważną datą dla rozwoju gminy Suchy Las będzie rok 2025, w którym to czasie obszar rewitalizacji uzyska nową jakość, nie tylko w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, ale również społecznej i technicznej (infrastrukturalnej).

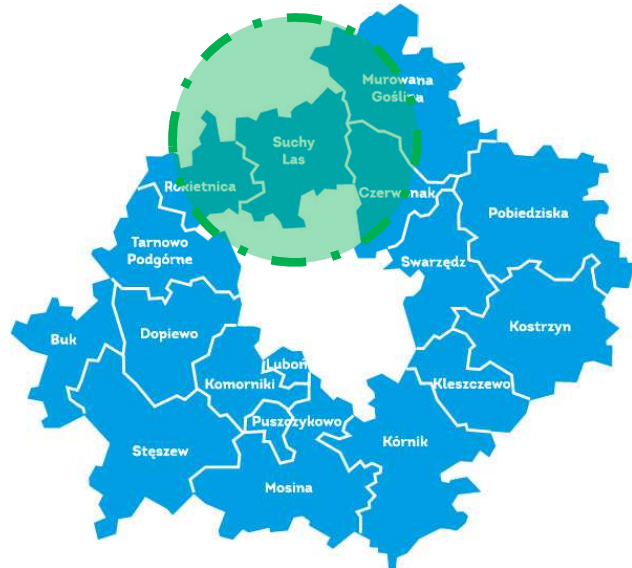
Wskazane obszary staną się miejscami, w których dotychczas zdiagnozowane problemy nie będą występowały w tak znacznym nasileniu, a poziom i jakość życia ulegnie zdecydowanej poprawie. Skala oddziaływania tych aspektów wykraczać będzie poza granice miejscowości, a obejmie on tereny przyległe. Nie jest bowiem tak, że przekształcenia dokonujące się w wyznaczonym terytorium pozostają bez wpływu na obszary przyległe. Zachodzi to bowiem efekt przenikania i dalej uzupełniania się i oddziaływania, który wyrażać się będzie m.in. w fakcie możliwości korzystania z powstałej infrastruktury, projektów

społecznych przez mieszkańców – turystów spoza gminy Suchy Las. Jednocześnie też, zrewitalizowana przestrzeń Gminy będącej naturalnym elementem / składnikiem Powiatu, zaświadcza o dobrej jakości całego obszaru.

Rycina: Obszar oddziaływania

Strefa A

Strefa B

Strefa C

Obszar, na który Gminny program będzie potencjalnie oddziaływał podzielony został na trzy strefy, bezpośredniego i pośredniego oddziaływania. Obszar objęty potencjalnym oddziaływaniem projektu należy podzielić na strefy:

- A. **strefa A** – strefa priorytetowa odnosząca największe korzyści z realizacji projektu, obejmująca ok. 16 tyś. mieszkańców będących mieszkańcami gminy Suchy Las.
- B. **strefa B** – strefa będąca pod wpływem projektu, obejmująca gminy przyległe do gminy Suchy Las, tj. Czerwonak, Murowana Goślina, Oborniki, Poznań, Rokietnica, które zamieszkuje ok. 636 tyś. mieszkańców.
- C. **strefa C** – strefa pośredniego oddziaływania; to strefa o zrównoważonym i umiarkowanym (pośrednim) oddziaływaniu Programu, obejmująca ok. 366 tys. mieszkańców Powiatu Poznańskiego (bez m.Poznania).

Charakterystyka	
Strefa bezpośredniego oddziaływania	
Strefa A	To strefa wyznaczona granicami gminy Suchy Las, oznaczająca bardzo wysoki poziom dostępności do celów i rezultatów Programu, z którego efektów korzystać mogą również mieszkańcy spoza obszarów rewitalizacji. Strefa bezpośredniego oddziaływania oznacza dla jej mieszkańców możliwość codziennego korzystania z powstałej w wyniku projektu infrastruktury we wszystkich możliwych formach, tj. 1. korzystanie z oferowanych usług kulturalnych, społecznych, 2. korzystanie z powstałych w oparciu o powstałą infrastrukturę miejsc pracy, 3. korzystanie z powstałej infrastruktury technicznej.
Strefa będąca pod wpływem Programu	
Strefa B	Strefa wyznaczona przy uwzględnieniu gmin bezpośrednio graniczących z gminą Suchy Las, cechująca się wysokim stopniem dostępności do rezultatów Programu. Oznacza to nieco kosztowniejszą (uwzględnić należy koszt dojazdu) niż w strefie A możliwość codziennego korzystania z powstałej w wyniku Programu infrastruktury, programu społeczno-kulturalnego we wszystkich z możliwych formach, tj. 1. korzystanie z oferowanych usług kulturalnych, społecznych, 2. korzystanie z powstałych w oparciu o powstałą infrastrukturę miejsc pracy, 3. Korzystanie z powstałej infrastruktury technicznej.
Strefa pośredniego oddziaływania Programu	
Strefa C	Strefa została wyznaczona z uwzględnieniem gmin wchodzących w skład Powiatu Poznańskiego, cechująca się pośrednim, umiarkowanym stopniem dostępności do rezultatów Programu dla mieszkańców Powiatu. Oznacza to możliwość korzystania z powstałej infrastruktury, programów społeczno-kulturalnych, przy uwzględnieniu odległości (koszty dojazdu) oraz braku konieczności zakupu noclegu.

6. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk wraz z określeniem wskaźników rezultatu i produktu

Niniejszy rozdział opisuje, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy.

Cele rewitalizacji powinny być wybrane tak, aby wyznaczały następnie kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy. Analiza stanu obecnego wykazała złożoność problemów poszczególnych obszarów, w których nakładają się w pierwszej kolejności problemy społeczne (poczucie wspólnoty, wspólnej inicjatywy), problemy techniczne, przestrzenne (współistnienie tradycyjnych form gospodarowania z nowym osadnictwem).

Celem strategicznym rewitalizacji na terenie gminy Suchy Las do osiągnięcia w perspektywie do 2025 roku jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Suchy Las oraz budowanie społecznych więzi wśród mieszkańców Gminy

Brak odpowiedniej infrastruktury generuje problemy społeczne w skali mikro i makro. Realizowane programy i działania lokalne pobudzające społeczność do samoorganizacji rozbudziły oczekiwania w sferze przestrzennej i technicznej, powodując w efekcie stan, w którym społeczność posiada potrzebę działania, bez możliwości jej spełnienia z powodu niedoinwestowania obszarów działania, np. z powodu braku lub złego stanu technicznego niezbędnej infrastruktury. Sytuacja taka skutkuje wypaleniem i frustracją organizacji społecznych i liderów. Toteż – kierując się wskazaniem art. 15 ust 1 p. 6) ustawy, który zwraca uwagę na wymóg integralności systemu celów – przyjęto układ celów obejmujący całość problematyki i formułujący cele zawierające od razu podejście zintegrowane. Przykładowo: zadania techniczno-inwestycyjne nie są wyodrębnione jako samodzielny cel, ale włączone integralnie w niektóre cele społeczne, gospodarcze, czy przestrzenne. Dodatkowym efektem będzie położenie nacisku na jakościowy wymiar procesów rozwojowych oraz zbudowanie trwałych podstaw do zwiększania wykorzystania potencjału obszaru.

Należy pamiętać, że Program rewitalizacji ma stać się narzędziem redukcji barier rozwojowych, wzmocnieniem i utrwaleniem ożywienia terenów zdegradowanych poprzez poprawę ich dostępności, redukcję uciążliwości ekologicznych, poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Dodatkowo, będzie on służyć wzmocnieniu lokalnych, endogenicznych potencjałów ekonomicznych, społecznych obszarów objętych interwencją, terenów zurbanizowanych je otaczających. Ten wymiar może odbywać się poprzez wspieranie rozwoju aktywności społecznej przez tworzenie do niej szerokich warunków, poprawę jakości oferty rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej a także poprawę jakości sieci komunikacyjnych łączących zasoby.

Realizacja Programu ma również służyć wsparciu generujących nowe formy aktywności dla obszarów rewitalizowanych takich jak oferta turystyczna, czy kulturalna rozwijana na bazie odzyskiwanych walorów historycznych i przyrodniczych obszaru.

Wizja a za nią cele rewitalizacji określone zostały do roku 2025, gdyż taki przyjęto horyzont czasowy Gminnego Programu Rewitalizacji. Wyznaczone cele, określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie, i jednocześnie wyznaczają kierunki działań, co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji zaś przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji ich konkretyzację możliwą do podjęcia interwencji w danym obszarze.

W Programie definiuje się cztery – podporządkowane misji – cele strategiczne, oraz strukturę kierunków działania podporządkowanych celom strategicznym

Cel strategiczny 1: Gmina posiadająca przyjazną przestrzeń zamieszkania

Określone kierunki działań:

- przywracanie ładu przestrzennego, estetyki i funkcji centralnych miejsc w miejscowościach;
- modernizacja, tworzenie miejsc parkingowych;
- tworzenie spójnego ładu komunikacyjnego;
- poprawa bezpieczeństwa i poruszania się pieszych, rowerzystów, osób niepełnosprawnych;
- tworzenie, modernizacja publicznych stref rekreacji (siłownie zewnętrzne, place zabaw, itp.);
- utrzymanie porządku obszarów niewykorzystywanych;

Zakładane wskaźniki:

- liczba wspartych/zmodernizowanych obiektów infrastrukturalnych (szt.);
- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha);
- liczba wprowadzonych udogodnień/usprawnień komunikacyjnych (szt.);
- liczba utworzonych/zmodernizowanych publicznych stref rekreacji (szt.);
- powierzchnia/ilość uporządkowanych miejsc niezagospodarowanych (ha/szt);
- możliwości utworzenia nowych funkcji społecznych w wyremontowanych obiektach, przyczyniająca się np. do włączenia społecznego grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem) (szt.).

Cel strategiczny 2: Gmina spójna i aktywna społecznie

Określone kierunki działań:

- działania na rzecz społecznej aktywizacji, m.in. Klub seniora;
- promocja zdrowego stylu życia, m.in. poprzez aktywność fizyczną;
- wzmocnienie oferty spędzania czasu wolnego;
- działania na rzecz wzrostu wiedzy dotyczącej rewitalizacji, ekologii, społecznych kompetencji;
- budowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców gminy do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych.

Zakładane wskaźniki:

- liczba mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach/imprezach kulturalnych (z podziałem wiekowym: dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy) (ilość osób);
- liczba wydarzeń/imprez kulturalnych w których wzięli udział mieszkańcy (szt.);
- liczba organizacji/stowarzyszeń zaangażowanych w proces rewitalizacji (szt.);

- liczba organizacji/stowarzyszeń działających na rewitalizowanym obszarze (szt.);
- ilość inicjatyw realizowanych w partnerstwie (przedsiębiorcy, organizacje), (szt.).

Cel strategiczny 3: Gmina z rozwiniętą infrastrukturą społeczno-rekreacyjną

Określone kierunki działań:

- przygotowanie strategii działania / rozwoju domów osiedlowych / instytucji kultury;
- zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-turystyczne;
- zabezpieczenie bazy lokalowej dla stowarzyszeń z terenu Gminy.

Zakładane wskaźniki:

- liczba zagospodarowanych lokali dla organizacji/stowarzyszeń z terenu objętego rewitalizacją (szt),
- liczba wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych w instytucjach kultury (szt);
- liczba mieszkańców aktywnie uczestniczących w procesie rewitalizacji (konsultacje) (szt);
- liczba przedsiębiorców aktywnie uczestniczących w procesie rewitalizacji (szt);
- liczba osób w wieku senioralnym korzystających z działalności klubów/organizacji (szt);
- powstanie strategii działalności dla domów osiedlowych/kultury (szt).

Cel strategiczny 4: Gmina atrakcyjna turystycznie

Określone kierunki działań:

- tworzenie warunków do rozwoju turystyki i rekreacji;
- rewitalizacja zabytkowych obiektów w miejscowościach;
- promocja walorów przyrodniczych i historycznych wraz ze stworzeniem produktu turystycznego;
- tworzenie miejsc / środków dla turystyki aktywnej, ścieżek edukacyjnych.

Zakładane wskaźniki:

- liczba wyremontowanych/zmodernizowanych obiektów (szt);
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych (szt);
- liczba zagospodarowanych terenów zielonych (szt),
- liczba ludności korzystająca z miejsc dla turystyki aktywnej (szt);
- liczba produktów/działań promocyjnych (szt).

Wskazać należy, że zbudowanie i dalej utrzymanie spójności społecznej, przestrzennej, a ogólnie zaś zapewnienie i dalsze podtrzymywanie zrównoważenia rozwoju społeczno-gospodarczego, środowiskowego w obszarze Gminy, a wężej w obszarach zdegradowanych, wymaga stworzenia warunków do:

- ✚ poprawy warunków życia mieszkańców;
- ✚ wzmocnienia tożsamości i aktywności lokalnej;
- ✚ wzmocnienia aktywności gospodarczej na obszarze Gminy.

7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 5 ustawy o rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym lub technicznym, w tym: a) listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, o ile dane te są możliwe do wskazania b) charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, o których mowa w pkt 4 ustawy.

W prezentowanym rozdziale zawarte zostały przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wstępnie określone na bazie przeprowadzonych konsultacji, zebranych materiałów.

Celem wskazanych Przedsięwzięć jest wola i chęć działania na rzecz poprawy m.in. sytuacji społeczno-przestrzennej określonych obszarów Gminy, tak aby móc skutecznie niwelować dysproporcje rozwojowe w przedmiotowym zakresie.

Istotą Przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest ich kompleksowy charakter oraz możliwość oddziaływania na różnych poziomach społecznych, czy inaczej obszarach rewitalizacji. Przedsięwzięcia te, dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym mają skutkować rozwiązaniem problemów (społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych, środowiskowych) występujących na obszarze zdegradowanym bądź znaczącym zmniejszeniem ich skali.⁴

Obszar rewitalizacji	Chludowo
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o zabytki – budowa lokalnej tożsamości
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 489/5, tzw. Stary Bar
Zakres planowanych działań	- kompleksowy remont budynku i nadanie mu nowych funkcji; - stworzenie miejsca dla działań Orkiestry Dętej Chludowo oraz Zespołu Pieśni i Tańca Chludowianie - uporządkowanie i zaprojektowanie zieleni na terenie przyległym do zabytkowego budynku
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcyjna X Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Regionalny (wojewódzki)
Zakres czasowy realizacji	2017-2019

⁴ Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia	5 015 670,00zł
Źródła finansowania	Środki WRPO 2014-2020, budżet Gminy

Obszar rewitalizacji	Chludowo
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o przestrzeń jako źródła dobrego miejsca zamieszkania
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 477, ul. Rynek
Zakres planowanych działań	Utworzenie miejsca oficjalnych spotkań (dożynki, święta narodowe) i integracji mieszkańców - uporządkowanie terenu - wyrównanie terenu oraz wykonanie płyty rynku (wybrukowanie) - wykonanie oświetlenia terenu - wykonanie ławek, koszy na śmieci i niezbędnej infrastruktury - zaprojektowanie i wykonanie zieleni na rynku - wykonanie tablicy informacyjnej o historii Chludowa
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna X Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Lokalny (gminny)
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	150 000,00zł
Źródła finansowania	Środki PROW, budżet Gminy, pożyczka WFOŚiGW

Obszar rewitalizacji	Złotniki - Osiedle
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o zabytki – budowa lokalnej tożsamości
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 300/15, teren dworca PKP
Zakres planowanych działań	Stworzenie miejsca do spędzania czasu wolnego; Rewitalizacja budynku dworca Siedziba Straż Gminnej Oddział Biblioteki CKiBP w Suchym Lesie
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna X Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna Strefa środowiskowa

	X Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Regionalny (wojewódzki) i krajowy
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	5 000 000,00zł
Źródła finansowania	Środki WRPO, budżet Gminy, środki PROW

Obszar rewitalizacji	Chludowo
Nazwa Przedsięwzięcia	To nie sztuka być turystą
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 531, tzw. Balaton
Zakres planowanych działań	Utworzenie miejsca do rekreacji i spędzania czasu wolnego: - uporządkowanie terenu wokół stawu - oczyszczenie stawu - wykonanie ławek - wykonanie miejsca do palenia ogniska - rozbudowa i doposażenie istniejącej altany - wykonanie wigwamu (obiektu pozwalającego organizować spotkania integracyjne dla mieszkańców przez cały rok bez względu na warunki atmosferyczne)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna X Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Lokalny (gminny)
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	50 000,00zł
Źródła finansowania	Środki PROW, budżet Gminy

Obszar rewitalizacji	Biedrusko
Nazwa Przedsięwzięcia	To nie sztuka być turystą
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 50/5, rejon. tzw. mariny
Zakres planowanych działań	Przystanek wodny wraz z infrastrukturą towarzyszącą (wiata, pomost, miejsce na ognisko)
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna X Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna

	Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Regionalny (wojewódzki)
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	1 000 000,00zł
Źródła finansowania	Środki PROW, budżet Gminy

Obszar rewitalizacji	Biedrusko
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o przestrzeń jako źródło dobrego miejsca zamieszkania
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 44/8, rejon parku przy blokach ul. Powstańców Wlkp.
Zakres planowanych działań	Utworzenie miejsca do rekreacji i spędzania czasu wolnego: - rewitalizacja terenu parkowego
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Regionalny (wojewódzki)
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	50 000,00zł
Źródła finansowania	Środki PROW, budżet Gminy

Obszar rewitalizacji	Goleńczewo
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o zabytki – budowa lokalnej tożsamości
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 311/8, teren dworca PKP
Zakres planowanych działań	Rewitalizacja budynku dworca Posterunek Policji Poczekalnia dla podróżnych
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna X Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna

	Strefa środowiskowa X Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Regionalny (wojewódzki) i krajowy
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	2 000 000,00zł
Źródła finansowania	Środki WRPO, budżet Gminy, środki PROW

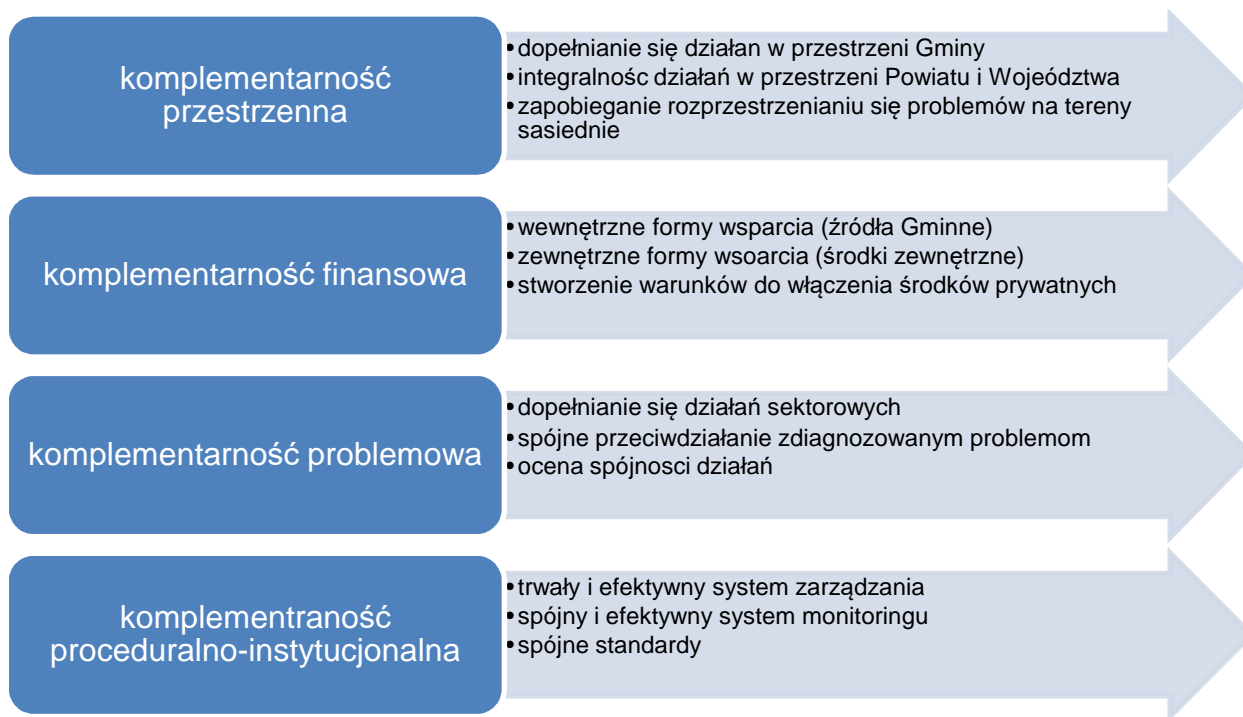
Obszar rewitalizacji	Goleńczewo
Nazwa Przedsięwzięcia	W trosce o zabytki – budowa lokalnej tożsamości
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działka nr 85/6, 86/6, 86/4, teren dawnych łaźni w Goleńczewie (Stara Remiza)
Zakres planowanych działań	Budynek pierwotnie stanowiący łaźnie w późniejszym czasie pełnił funkcje siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlicy wiejskiej – był zatem ważnym miejscem dla lokalnej społeczności. Po przeprowadzeniu rewitalizacji – kompleksowej odnowy - przywrócona zostanie społeczna funkcja budynku, ponownie będzie on służył mieszkańcom.
Oddziaływanie przedsięwzięcia	X Strefa społeczna Strefa gospodarcza X Strefa przestrzenno-funkcjonalna X Strefa środowiskowa Strefa techniczna
Obszar oddziaływania przedsięwzięcia	Lokalny, (Gminny)
Zakres czasowy realizacji	Do 2025 roku
Szacowana wartość przedsięwzięcia	2 000 000,00zł
Źródła finansowania	Środki PROW, budżet Gminy

8. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Prezentowany rozdział dotyczy - zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy o rewitalizacji mechanizmów integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zintegrowane podejście Programu jest uszczegółowieniem komplementarności dokumentu i dotyczy kilku aspektów odnoszących się do zintegrowania zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie, co w efekcie końcowym skutkować ma kompleksowym rozwiązaniem problemów (społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych, środowiskowych) występujących na obszarze zdegradowanym zgodnie ze schematem.⁵

Komplementarność przestrzenna stanowi istotę Gminnego programu rewitalizacji, który z definicji skoncentrowany jest na obszarach rewitalizacji wyznaczonych w skutek podjętych działań badawczych / analitycznych oraz konsultacyjnych.

Zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne mają skupiać się na wskazanym obszarze i być z nim ściśle związanym. Stanowią bowiem odpowiedź na podstawowe problemy dla tego terenu. Rezultatem projektów będzie możliwość skorzystania z nowej infrastruktury publicznej dla mieszkańców nie tylko obszarów rewitalizacji, lecz również całej Gminy. W skutek realizacji projektów na obszarze rewitalizacji nastąpi ograniczenie przenoszenia problemów głównie społecznych na dalsze obszary Gminy.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji Gminnego programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Komplementarność finansowa

Projekty, które zostały zapisane w Programie Rewitalizacji mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Komplementarność finansowa oznacza m.in. zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania w celu stymulowania wewnątrz gminnych zdolności inwestycyjnych, mogących wesprzeć

⁵ Rozdział zostanie dodatkowo uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych

proces dokonujących się zmian. Na liście przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto przedsięwzięcia finansowane lub współfinansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, w tym z:

- EFRR,
- EFS,
- Budżetu Gminy Suchy Las;
- Środków prywatnych.

Stwierdza się komplementarność z programami finansowanymi ze środków unijnych w szczególności z EFS, a także PROW 2014-2020, WRPO 2014+, PO WER 2014-2020 oraz ze środków krajowych.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Gminny program rewitalizacji zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących założenia niniejszego Programu. Celem jest tutaj wzajemne współdziałanie podmiotów działających na terenie Gminy, wchodzących nie tylko w skład sektora publicznego (urząd, itp.) ale również gospodarczego i społecznego (partnerzy społeczni) w tym organizacji NGO`s.

W celu zapewnienia jak największej efektywności podejmowanych działań w zakresie realizacji konkretnych projektów rewitalizacyjnych planuje się koordynację jego wdrożenia na poziomie Gminy (planowanie z jednostkami organizacyjnymi i pomocniczymi Gminy). Zadania realizowane przez Gminę zlecane będą odpowiednim jednostkom i podmiotom gminnym, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy OPS. Komplementarność w ujęciu instytucjonalnym zapewniona została nie tylko na etapie programowania, lecz również na etapie wdrażania Programu. Instytucją do tego odpowiednią jest Gminny Komitet Rewitalizacji odpowiedzialny za współpracę pomiędzy partnerami realizującymi poszczególne projekty.

Komplementarność problemowa (funkcyjna)

Komplementarność problemowa lub funkcyjna dotyczy takiego stanu, aby określone działania – w tym przypadku projekty rewitalizacyjne, wzajemnie się uzupełniały, były skierowane na osiągnięcie wspólnego celu prowadzącego do rozwiązania określonego problemu, a nie wzajemnie się wykluczały.

Należy przyjąć, że wskazane projekty / działania rewitalizacyjne, których celem będzie ożywienie społeczne i infrastrukturalne obszaru, przyczyniały się wcześniej zdiagnozowanych problemów. Innymi słowy, komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że Program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Tabela: Cele i działania na rzecz realizacji Gminnego programu rewitalizacji

		Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
--	--	--

Cele	Kierunki działań	W trosce o zabytki – budowa lokalnej tożsamości	Aktywny obywatel wartością dla całej społeczności	Kultura to podstawa a edukacja szansą na rozwój	To nie sztuka być turystą*	W trosce o przestrzeń jako źródło dobrego miejsca zamieszkania
Cel strategiczny 1: Gmina posiadająca przyjazną przestrzeń zamieszkania	- przywracanie ładu przestrzennego, estetyki i funkcji centralnych miejsc w miejscowościach					
	- modernizacja, tworzenie miejsc parkingowych;					
	- tworzenie spójnego ładu komunikacyjnego;					
	- poprawa bezpieczeństwa i poruszania się pieszych, rowerzystów, osób niepełnosprawnych;					
	- tworzenie, modernizacja publicznych stref rekreacji (siłownie zewnętrzne, place zabaw, itp.);					
	- utrzymanie porządku obszarów niewykorzystywanych;					
Cel strategiczny 2: Gmina spójna i aktywna społecznie	- działania na rzecz społecznej aktywizacji, m.in. Klub seniora;					
	- promocja zdrowego stylu życia, m.in. poprzez aktywność fizyczną;					
	- wzmocnienie oferty spędzania czasu wolnego;					
	- działania na rzecz wzrostu wiedzy dotyczącej rewitalizacji, ekologii, społecznych kompetencji.					
	- budowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców gminy do realizacji w partnerstwach inicjatyw lokalnych;					
Cel strategiczny 3: Gmina z rozwiniętą infrastrukturą społeczno-rekreacyjną	- przygotowanie strategii działania / rozwoju domów osiedlowych / instytucji kultury;					
	- zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-turystyczne;					
	- zabezpieczenie bazy lokalowej dla stowarzyszeń z terenu Gminy.					
Cel strategiczny 4: Gmina atrakcyjna turystycznie	- tworzenie warunków do rozwoju turystyki i rekreacji;					
	- rewitalizacja zabytkowych obiektów w miejscowościach;					
	- promocja walorów przyrodniczych i historycznych wraz ze					

	stworzeniem produktu turystycznego;					
	- tworzenie miejsc / środków dla turystyki aktywnej, ścieżek edukacyjnych.					

* „To nie sztuka być turystą, lecz Turystą być – to sztuka”, cyt. Witold Tyrakowski

9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Gminny program rewitalizacji gminy Suchy Las realizowany będzie po jego uchwaleniu przez Radę Gminy Suchy Las. Za jego zarządzanie i wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie Wójt Gminy.

Wójt wykonuje swoje zadania w zakresie rewitalizacji poprzez Zespół Koordynujący skupiający pracowników Urzędu. Zespół Koordynujący powołanie zostanie zarządzeniem Wójta Gminy.

Do zadań Zespołu należeć będzie w szczególności:

- ✚ koordynacja procesu realizacji poszczególnych projektów Gminnego Programu Rewitalizacji;
- ✚ wparcie innych podmiotów w działaniach rewitalizacyjnych;
- ✚ monitoring wdrażania projektów;
- ✚ raportowanie procesu wdrażania GPR;
- ✚ promocja oraz udzielanie informacji nt. Gminnego Programu Rewitalizacji.

Szczególne znaczenie w procesie realizacji Programu odgrywać będzie Komitet Rewitalizacji, będący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Suchy Las w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Pełnić będzie również funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu. Do zadań Komitetu Rewitalizacji należeć będzie min.:

- ✚ opiniowanie propozycji zmian GPR przedstawianych przez Wójta oraz interesariuszy;
- ✚ planowanie zmian w oparciu o elastyczność Programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi;
- ✚ współpraca z Wójtem w zakresie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Formy uczestnictwa publicznego interesariuszy procesu rewitalizacji

Powodzenie zapisanych w niniejszym dokumencie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności aspektów społecznych i społeczno-technicznych wymagają współpracy i włączenia w ten proces szerokiego grona interesariuszy. Potrzeba ta wiąże się w szczególności z realizacją jednego z celów rewitalizacji - ożywieniem społecznym i budowaniem umiejętności samoorganizacji, lecz także ograniczonymi możliwościami

finansowania ze środków publicznych. Na uwadze należy mieć tu między innymi fakt ostatniego już okresu wsparcia finansowego z funduszy europejskich w latach 2014-2020.

Nieodzowną rolę w osiągnięciu celów Programu odgrywają przedsięwzięcia prywatne. Tym samym też, koniecznym będzie - dla zapewnienia powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych, rozważenie także innych, możliwych form współpracy pomiędzy interesariuszami, takich jak spotkania czy warsztaty. Spotkania lub warsztaty, każdorazowo będą poprzedzały realizację zadań o charakterze społecznym i społeczno-technicznym.

Informowanie

Informacje w sprawach rewitalizacji, zarówno bieżące jak i okresowe będą publikowane na stronach Gminy Suchy Las w zakładce „Rewitalizacja”. Oprócz Wójta, jako podmiotu wdrażającego informacje będą wytwarzane i publikowane przez pozostałe podmioty zaangażowane w poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Promocja Gminnego Programu Rewitalizacji

Promocja dokumentu wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy jest ważnym elementem realizacji Programu. Obowiązkiem Podmiotu wdrażającego będzie realizacja działań promocyjnych Programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Celem dodatkowym będzie promocja zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych.

10. Budżet gminnego programu rewitalizacji wraz z harmonogramem

Niniejszy rozdział wskazuje ramy finansowe dla uwzględnionych w Programie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z przybliżonymi środkami finansowymi pochodzącymi z różnych źródeł.

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji zostały zaplanowane na cały ośmioletni okres 2017 – 2025. Przedstawiają się one następująco (kwoty podano w zł):⁶

- 1) całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych Programu wyniesie ..... zł.
- 2) w tej kwocie planowany wkład budżetu gminy wyniesie ..... zł.
- 3) szacowana wartość zewnętrznych środków pomocowych ..... zł.
- 4) szacunkowy wkład środków podmiotów innych niż gmina wyniesie ..... zł

Poniżej zaprezentowano wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnionych w Programie wraz z przypisaniem wartości przedsięwzięcia. Koszty poszczególnych przedsięwzięć zaprezentowane zostały w tabeli.

Szczegółowa tabela przedsięwzięć uzupełniona zostanie po konsultacjach społecznych.

⁶ Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych

11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Prezentowany rozdział opisuje zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 7 ustawy o rewitalizacji system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Zaplanowano system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu. Funkcjonowanie Programu będzie monitorowane w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań przewidzianych w Programie.

Wprowadzenie systemu monitoringu pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów Programu wynikającej ze zmieniających się zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań przez beneficjentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitoring rzeczowy i sprawozdawczość

Przewiduje się monitorowanie zmian na dwóch poziomach: monitorowania zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji (wskaźniki produktu i rezultatu) oraz monitorowania realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie przez Komitet Rewitalizacji. Dodatkowo, zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie ocena efektywności i skuteczności realizacji Programu.

Stopień wdrażania i postępy w realizacji konkretnych projektów rewitalizacyjnych będą monitorowane na podstawie karty monitoringowej projektu. Karty będą przesyłane przez podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne do Urzędu Gminy za okres danego roku, w terminie do końca stycznia roku następnego.

Wskazać należy, że corocznie przygotowywane będzie przez Komitet Rewitalizacji sprawozdanie z wykonania / przebiegu Gminnego programu rewitalizacji, składane do Wójta Gminy. Rzeczone sprawozdanie zawierać będzie:

- ✚ rzeczowy zakres wykonania obejmujący stan realizacji projektów rewitalizacyjnych i działań podejmowanych w celu wdrożenia Programu;
- ✚ wnioski z realizacji Programu;
- ✚ propozycje aktualizacji Programu.

Wzór Karty monitorowania projektu określony został poniżej. Karty Przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostaną założone w chwili uruchomienia Gminnego programu i prowadzone narastająco poprzez cały okres realizacji GPR.

NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO:	
Okres sprawozdawczy:	
Podmiot realizujący projekt/ realizujący projekt: partnerzy	
Data rozpoczęcia realizacji projektu:	
Data zakończenia realizacji projektu:	
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku wynikające z GPR:	
Poniesione nakłady finansowe na realizację projektu (podmiotowo): - wkład własny	

- środki zewnętrzne (jakie)	
Grupa docelowa projektu	
Zakładane cele (jakie, ile): -.... -	
Podjęte działania na rzecz promocji projektu (określić czas i zakres działań)	

Aktualizacja Programu

W przypadku stwierdzenia konieczności dokonania zmian w zakresie przyjętych przedsięwzięć Gminnego programu rewitalizacji, zmiana zostanie dokonana po przeprowadzeniu procedury przewidzianej ustawą o rewitalizacji.

Inicjatorem zmian może być podmiot wdrażający oraz interesariusze rewitalizacji. Wnioski będą każdorazowo opiniowane przez Komitet Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji, będzie rozpatrywał wnioski i dokonywał propozycji aktualizacji wykazu i harmonogramu projektów wchodzących w skład podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR. O trybie wykonywania zadania decyduje Komitet Rewitalizacji, zaleca się aby aktualizacja GPR następowała nie częściej niż raz w roku. Proces aktualizacji Programu odbywać się będzie z jak najszerszym udziałem interesariuszy rewitalizacji i wszystkich mieszkańców.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko oraz uzgodnienia projektu Programu

Niniejszy rozdział opisuje informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik SOOŚ w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia. Zgodnie z art. 48 ust. 1 ww. ustawy organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w pkt. a) i b), może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 niniejszej ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Rozdział opisuje wynik uzgodnień projektu Programu z podmiotami, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.), organy opracowujące projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 cyt. ustawy - mogą, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uznają, iż realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 49 cyt. ustawy przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wzięto pod uwagę charakter działań przewidzianych w dokumencie, a także ich usytuowanie.⁷

W skład zaproponowanych projektów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne. Realizacja zadań wynikających z Programu nie spowoduje znaczącego

⁷ Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych i uzyskaniu właściwych uzgodnień.

oddziaływania na środowisko, a czas trwania ich oddziaływań na środowisko powinien zostać ograniczony do czasu wykonywania prac budowlanych oraz organizacyjnych. Ocenia się, iż planowane działania nie wpłyną na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia dla środowiska, ani nie spowodują wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Realizacja zadań wynikających z przedmiotowego dokumentu zostanie zaprojektowana w taki sposób, by zminimalizować negatywne oddziaływanie na środowisko, szczególnie w odniesieniu do terenów posiadających znaczenie dla dziedzictwa przyrodniczego. Działania wynikające z Programu nie stanowią zagrożenia, jakie określono dla obszarów Natura 2000.

Działania takie jak np. inwestycje rewitalizacyjne ze względu na swój charakter, będą obowiązkowo poddane niezbędnym, wymaganym prawem procedurom, np. uzyskanie niezbędnych pozwoleń (na budowę), w związku z czym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/ opinii, co wyeliminuje wystąpienie negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. W przypadku inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko wnioskodawca będzie zobligowany do uzyskania stosownej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów, w ramach Programu będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Zgodnie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, projekt Programu podlega opinii podmiotów wskazanych w ustawie. Gmina zobowiązana jest skierować właściwe wnioski do następujących podmiotów:

- ✚ zarząd właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- ✚ właściwego wojewodę – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ✚ zarząd właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- ✚ właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- ✚ właściwego komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- ✚ właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- ✚ właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- ✚ operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych
- ✚ właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska
- ✚ właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- ✚ właściwego organu nadzoru górniczego
- ✚ właściwego organu administracji geologicznej
- ✚ właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej;
- ✚ Ministra właściwego ds. zdrowia;
- ✚ Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe.

13. Postanowienia końcowe – zmiany w innych uchwałach i dokumentach w wyniku wprowadzenia gminnego programu rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017- 2025, w tym także zasady jego powoływania w związku z czym określenie ewentualnych zmian w ww. mechanizmach nie dotyczy niniejszego Programu.

Na obszarze rewitalizacji, w żadnym z podobszarów nie zamierza się ustanawiać Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Program nie przewiduje wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchy Las.

14. Załączniki

Poniżej zamieszcza się mapy ze wskazaniem obszarów zdegradowanych i rewitalizacji z określeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.⁸

---

⁸ Rozdział zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji społecznych i uzyskaniu właściwych uzgodnień.